

“Ja nams varētu runāt un rakstīt”

Foto - E. Gabranovs

Vai vēsture atkārtojas? Ja 1972.gada nogalē jaunā Kubulu kultūras nama atklāšanā klātesošos priecēja Balvu padomju saimniecības jauktais vokālais ansamblis, tad 2022.gada nogalē Kubulu kultūras nama jauktais vokālais ansamblis (foto).

Edgars Gabranovs

Pirms piecdesmit gadiem pirmajā jaunā gada laikraksta “Vadugums” lappusē lasāms biedra A.Kosigina Jaungada apsveikums padomju tautai. Tiesa, ka ne ar to šis avīzes numurs ir īpašs un vēsturisks. 30.decembrī Anna Leišavniece Kubulu kultūras nama 50 gadu jubilejas koncertā “No sirds – Kubulu kultūras namam” ikvienam interesentam piedāvāja aplūkot izgriezumu no 1973.gada 3.janvāra “Vadugums” numura, kurā trešajā lappusē no četrus lappušu biezā izdevuma lasāms raksts “Jaunais gads – jaunajā kultūras namā.”

“...Balvu padomju saimniecības mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi šim svinībām bija nopietni gatavojušies. Uz skatuves cits citu nomainīja deju kolektīvi, sākot no vismazākajiem – Stacijas astoņgadīgās skolas dejojājiem, līdz padomju saimniecības veco ļaužu deju kolektīvam. Atzinību izpelnījās jauniešu deju kolektīvs, vīriešu un sieviešu jauktais ansamblis, pūtēju orķestris, estrādes ansamblis...” tolaik informēja “Vadugums”. Jāsecina, ka arī pēc pus gadsimta jubilejas koncerts bija īpaši krāšņs, daudzveidīgs un emocijām piesātināts. Balvu novada domes priekšsēdētāja vietniece Sandra Kapteine kultūras nama 50 gadu jubileju salīdzināja ar cilvēka dzīvi: “Tie ir brieduma gadi, kad vērtības izkristalizējušās. Kultūras namā ir aktīva kultūras dzīve, sākot ar vadītāju, pašdarbības kolektīviem un to vadītājiem, līdz nonākam līdz klausītājiem un skatītājiem. Mēs lepojamies ar Kubulu plašo pašdarbnieku kolektīvu pulku, jo tiešām viņi ļoti tālu aiz mūsu novada robežām ir nesuši labo slavu.” Taujāta, ar ko īpaši Kubulu ļaudis, novada vadītāja vietniece uzsvēra, ka kubulieši rada kultūru, iesaistās paši un iesaista citus. Jāpiebilst, ka šonedēļ arī Briežuciema ļaudis svinēs tautas nama pus gadsimta jubileju. “It kā esam vienā novadā, tomēr Briežuciemā ir kopiena ar savām dzīves vērtībām, nedaudz atšķirīgākām kā citviet, kas sevi ietver gan viedo ciemu, gan deju kolektīvus, gan ansambļus,” secina S.Kapteine.

Kubulu kultūras nama vadītāja Laura Zujāne, spriežot par jubileju Briežuciemā, pavēstīja, ka kultūras ļaudis ir draudzīgi un nekonkurē viens ar otru. “Nē, mēs neesam skaudīgi,” smaidot piebilda viņa. Nopietni runājot, Laura lepojās, ka Kubulos jubilejas koncertā gaisā virmoja, kūsāja un uzplauka svētku sajūtas: “Kubulu ļaudis ir īpaši gan ar savu gaumi, gan ar sirdu degsmi un neatlaidību. Viņiem piemīt tā īpašā aura iet kopā rīkoties!” Lauras teikto

apstiprināja novada domes deputāte Sandra Kindzule, kura nešaubās, ka pagasta ļaudis ir aktīvi gan kultūrā, gan sportā un dažādās citās aktivitātēs: “Kubuli pēc Bērzpils man kļuvis īpaši mīli. Galvenais, lai ir pašdarbnieki un skatītāji!”

Interesanti, ka svētku koncertā piedalījās cilvēki, kuri bija klātesoši ne tikai kultūras nama atklāšanā pirms 50 gadiem, bet arī tā tapšanas gaitā. Marianna Semjonova pastāstīja, ka bijusi klāt arī pie pamatu iemūrēšanas: “Direktors tolaik bija Pēteris Lesiņš, bet būvdarbu vadītājs Pēteris Salmanis. Pudeli ar vēstījumu iemūrējām kultūras nama dienvidu galā, bet jau nama atklāšanā neizpalika svinīgā lentas griešana un, šķiet, ja nemaldos, atslēgu nesa Juris Feodorovs. Vai daudz cilvēku bija? Ārprāts, cik daudz! Katram iecirknim bija jāatved alus mucas, jāsien sieri. Novēlu vēl piecdesmit plus piecdesmit! Ja nams varētu runāt un rakstīt, tad daudz ko interesantu mēs uzzinātu... – būtu romāns, un ne tikai viens. Piemēram, 20 gadu saimniecības jubilejā galdus klājām vairāk nekā 400 cilvēkiem”. Vitālijs Petrovs piebilda, ka kultūras namu ekspluatācijā nodeva 15.decembrī, bet atklāja gadumijā: “Tautas patiešām bija ļoti, ļoti daudz. Viss bija!” Savukārt Anna Leišavniece, kura 1972.gada nogalē dziedāja atklāšanas pasākumā, izrādīja dažādus avīžu izgriezumus par Kubulu kultūras nama vēsturi, tostarp arī 2009.gada 9.decembrī “Vaduguni” publicēto reportāžu par nama renovācijas balli.

Vairāk nekā divdesmit gadus kultūras namu vadīja Maija Laicāne. Lūgta atklāt, kādas ir emocijas, Maija neslēpa, ka tās ir priecīgas, jo viss notiek un turpinās. Viņa piekrīt teiktajam, ka kultūras nams, ja spētu runāt, varētu atklāt daudzus interesantus un, iespējams, nezināmus faktus: “Kubulieši ir īpaši ar savu ES, ar savu stiprumu, jo pagastā ir daudz cilvēku – ozolu. Īpaši ar to, ka piecdesmit gadus gan lēmēji, gan darītāji pratuši namu noturēt un apdzīvot. Man nepatīk vārdi tautas vai saietu nams. Vienmēr esmu uzskatījusi, ka šeit ir kultūras nams šī vārda vislabākajā nozīmē. Tomēr, padomājot par šī nama vēsturi un likteni, jāsecina, ka tas ir bijis gan tautas, gan saietu nams. Šeit ir noticis viss, sākot no bērnu kristību svinībām, līdz pat izvadīšanai. Kad blakus namam izveidoja krucifiksu, neizpalika bažas, kā pret to attieksies jaunatne, apmeklējot diskotēkas? Cepuri nost, nekad tas nav aiztikts. Tiksimies simts gadu jubilejā!”

Visjaukākās atmiņas ir arī deju skolotājai Zītai Kravalei, kura pirms piecdesmit gadiem, deklamējot dzejoli, atklāja svētku svinības: “Tolaik, kad biju piecpadsmitgadīga jauniene, sajūtas bija vispatīkamākās. Mēs runājām, dejojām, priecājāmies...” *Turpinājums 2.lpp.

Vārds žurnālistam

Zinaida Logina

Atveru jauno 2023. gada atziņu kalendāru un lasu: "Laiks skrien ātri, jo cilvēki dzīvo saspringti, steigā un trauksmē. Laiku paplašina miers." Lai ko mēs darītu vai vēlētos sajūst, sasniegt, piedzīvot, miers mums dod stabilitāšu dzīves pamatu. Miers izpaužas sevis pieņemšanā, situācijas pieņemšanā, citu pieņemšanā. Pašapziņā. Tomēr viena lieta ir to zināt, cita – prast tā dzīvot. Tāpat ir ar sapņiem un vēlmēm. Katrs no mums gadu mijā ko vēlējas, jo sapņi ceļ augšup. Ir vērts vēlēties pat tad, ja šķiet, – nekas nesanāks. Vēlmes ir kā spārni, kas notur lidojumā. Kāds cilvēks, piezvanījis ar mērķi apsveikt gadu mijā, atklāja, ka tad, ja varētu dzīvot otrreiz, viņš mācītos katru dienu mūža garumā. Jo cilvēks bez jaunām zināšanām varot palikt kā pieminekļis. Šobrīd vīrietis mācās noturēt sevi vismaz pozitīvas emocijas, jo tās ir kā bezmaksas vitamīns. Par spīti bezdarbam, maziem ienākumiem, apkārtējām negācijām. Sniegs, lietus, migla, slapjas kājas? Priecāties, jo zini – tuksnesī par to cilvēki var tikai sapņot. Sunītis no svētku salūta nobijās? Atlabs! Tie nav nāvējošie droni un raķetes, kuras lido virs Ukrainas debesīm, iznīcinot visu savā ceļā un nogalinot cilvēkus. Arī Latvijas prezidents savā svētku uzrunā lika apzināties vērtīgāko – drošību un mieru mūsu mājās, latviešu valodu un latviskumu. MIERS – lai tas ir mums visiem līdzās ik dienu, ik stundu un minūti!

*Sākums 1.lpp.

"Ja nams varētu runāt un rakstīt"

Saņem īpašas balvas. Svētkos 16 nominantiem pasniedza īpašas dāvanas, kas izgatavotas no Kubulu kultūras nama skatuves dēļiem, kuri kalpojuši teju 50 gadus, līdz skatuves grīda tika nomainīta: Jānis Ločmelis, nominācija "Dziedi no sirds"; Biruta Circene, nominācija "Ziedu pieskāriens"; Aina Pipcāne, nominācija "Sirsnīgais izpalīgs"; Dagmāra Laicāne, nominācija "Skanīgais dziedājums"; Iveta Supe, nominācija "Vārdi spēj pateikt tik daudz"; Aina Laicāne, nominācija "Modrākais izpalīgs"; Irēna Začeva, nominācija "Projektā ir spēks"; Jekaterina Stubailova, nominācija "Otas pieskāriens"; Inta Kaļva, nominācija "Sirds darbi kultūras namam"; Marianna Semjonova, nominācija "Domāt tālredzīgi"; Vineta Zeltkalne, nominācija "Aktīvākā dalība"; Oskars Keišs, nominācija "Čaklās rokas"; Jūlija Petuhova, nominācija "Brīnišķīgās dekorācijas"; bērnu tautisko deju kolektīva un vidējās paaudzes deju kolektīva "Kubuliņš" vadītāja Zita Kravale, dramatiskā kolektīva "Zids" vadītāja Jolanta Sauleviča – Logina.

Latvijā

Gadumijas vēlējumi. Premjerministrs Krišjānis Kariņš 2023.gadā novēlēja būt prasīgiem pret saviem mērķiem, zināšanām un darbu, lai kopīgi celtu Latvijas ekonomiku. Savā gadumijas runā Kariņš atskatījās uz aizvadīto gadu, kura laikā kopīgie izaicinājumi ir auguši un vārds "drošība" skan citādi. Viņš uzsvēra, ka kopš 24. februāra pasaule ir mainījusies veidā, kas daudziem šķita neiespējams. Vienlaikus tas veicinājis sabiedrības spēju saliedēties.

Cietusi mediķe. Sprādziena vilnī Ukrainā cietusi rotas galvenā kaujas mediķe Sarmīte Cīrule no Latvijas. Viņa uz fronti devās aizvadītā gada septembrī, ir vienīgā vispārējās aprūpes māsa no Latvijas, kura devusies ārstēt Ukrainas karavīrus kauju epicentrā. Sarmīte pašlaik atrodas vietējā slimnīcā. Viņa līdz šim veikusi neskaitāmus evakuācijas braucienus, palīdzot no kaujas vietām uz slimnīcu nogādāt ievainotos karavīrus.

Onkoloģijas centra ārsti brīdina par iespējamu kolektīvo atlūgumu. Vairāk nekā 20 Latvijas Onkoloģijas centra ārsti brīdina par iespējamu kolektīvo atlūgumu, reaģējot uz pēdējā mēneša notikumiem. Lai arī nozares ministre slimnīcas valdei bija iepriekš lūgusi meklēt iespēju noturēt speciālistus, risinājums nav rasts.

No 1. janvāra Latvijā nedrīkstēs iepludināt Krievijas gāzi. Jau 2022. gada pirmajā pusē Latvijā tika panākta politiska vienošanās – no 2023. gada pilnībā atteikties no Krievijas gāzes. Apņemšanās nostiprināta arī likumā.

Brīdina par palieņu applūšanu. Lietus un kūstošā sniega dēļ, kā arī ledus iešanas dēļ, tuvākajās dienās Latvijā gaidāma palieņu un citu zemāko vietu applūšana, tādēļ visā valsts teritorijā spēkā dzeltenās pakāpes brīdinājums par augstu ūdens līmeni upēs.

Neticami dāsns gads "Ziedot.lv". Labdarības organizācija "Ziedot.lv" šogad no iedzīvotājiem un uzņēmumiem ziedojumos saņēmusi aptuveni 20 miljonus. "Ziedot.lv" vadītāja Rūta Dimanta pieļauj, ka kopējās ziedojumu summas vēl var pieaugt.

Pārspēts Jaungada dienas siltuma rekords Latvijā. Svētdien līdz pulksten 6 augstākā gaisa temperatūra bija 9,9 grādi Bauskā, un tas ir jauns 1.janvāra siltuma rekords valstī. Jaungada dienas rekords pārspēts valsts lielākajā daļā, savukārt 31. decembra rekords tika labots galvenokārt Latvijas rietumu novados. Iepriekšējā augstākā gaisa temperatūra, kas Latvijā reģistrēta gada pirmajā dienā, bija 9,5 grādi 1984. gadā Jelgavā.

/Ziņas no www.lsm.lv, www.tvnet.lv/

Vadītāji. Foto no kreisās: kultūras nama direktore Laura Zujāne, Eiropas senioru deju kopas "Rūtas" vadītāja Lūcija Jermacāne, senioru dziesmu ansambļa "Vakarblāzma" vadītājs Aldis Laicāns, Kubulu kultūras nama jauktā vokālā ansambļa vadītāja Anastasija Ločmele, bērnu tautisko deju kolektīva un vidējās paaudzes deju kolektīva "Kubuliņš" vadītāja Zita Kravale, dramatiskā kolektīva "Zids" vadītāja Jolanta Sauleviča – Logina.

Vēstures griežos. Nominācijas "Domāt tālredzīgi" saņēmēja Marianna Semjonova (foto no labās) nešaubās, ka nebūtu pašdarbnieku pulciņu, ja nebūtu uzcelts kultūras nams: "Kad 90.tajos gados viss juka un bruka, bijām septiņi cilvēki sovhoza likvidācijas komisijā. Mēs noturējāmies pret spiedienu, draudiem, kā arī kārdinājumiem, ka šo telpu vajadzētu atdot gan veikalam, gan nakts klubam, gan viesnīcai, gan arī zāgētavai. Esmu priecīga, ka mēs noturējāmies!"

Sabiedrē pasākuma vadītāju. Pasākuma vadītāja un dziedātāja Santa Kasparsone klātesošajiem atgādināja vēsturisku faktus: "Pirms 50 gadiem Balvu padomju saimniecība nodeva sava sovhoza ļaudīm skaistu celtni – jaunu kultūras namu ar 350 sēdvietām. Atklājot šo kultūras namu, izskanējis vēlējums: lai tas pulcina daudzus mākslinieciskās pašdarbības cienītājus, lai ikviens gūtu pārliecību par kultūras nama spozmi, radošumu un spēku!" Jāpiebilst, ka emocijas sita augstu vilni arī 2022.gada 30.decembrī, kad viesmākslinieci pārsteidza uguns vīrs (foto).

Kā vērtējat rosinājumu ieviest bezbērnu nodokli?

Viedokļi

Bērni ir laimes un prieka, ne peļņas avots

SVETLANA NOVIKA, Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja

Runājot par rosinājumu Latvijā ieviest bezbērnu nodokli, mani pārņem dalītas jūtas, jo pati nodokļu būtība valstī ir nepareiza. Mēs atceramies, ka padomju laikos šāds nodoklis jau bija, un tolaik tas šķita absolūti normāli un loģiski. Ja šobrīd cilvēks saņem algas lapiņu un pie visiem tiem nodokļiem,

kas jau ir, klāt vēl nāk bezbērnu nodoklis, tad, piedodiet, mēs nekādi neuzlabojam ne demogrāfiju, ne situāciju valstī. Izņemot to, ka valsts sev iegūst līdzekļus, ko iztērēt. Mans uzskats ir, ka šo ministra rosinājumu varētu īstenot, ja dzīvotu daudz maz labklājīgā valstī. Mēs nevaram atgriezties padomju laikos kaut vai tādēļ, ka tagad katram cilvēkam nav darba. Mūsu un citās valstīs pašā būtībā ir nepareiza pabalstu sistēma, jo tāda, kāda tā ir šobrīd, degradē cilvēku. Tā neliek strādāt, neliek rosīties un domāt. Zinu ļoti daudzus gadījumus, kad bezdarbnieki nemeklē darbu un nevēlas strādāt tādēļ, ka nav tādas nepieciešamības. Bērniem visu apmaksā – skolas izdevumus, pusdienas, ģimenei piešķir naudu apkurei, iedod pārtikas pakas un apģērbu. Nodrošina praktiski visu! Tajā pašā laikā cilvēkam nav nekāda stimula un nepieciešamības domāt par to, kā viņš dzīvos. Paskatieties apkārt. Mūsdienās reti kuram pie privātmājas ir mazdārziņš, kurā kaut divi metri burkānu iesēti, lai bērniem būtu, ko grauzt, par puķu dobēm nemaz nerunājot. Kopumā pabalstu sistēma veicina slinkumu.

Atgriežoties pie bezbērnu nodokļa – ja mums nebūtu šīs pabalstu sistēmas, bezbērnu nodoklis būtu brīnišķīga ideja. Jau tagad daudzi sašutuši ieibilst, – un ko darīt cilvēkiem, kuriem nevar būt bērnu, jo, maksājot šādu nodokli, viņi sabiedrībā var

sajusties nepilnvērtīgi. Protams, ir ģimenes, kurās nevar būt bērni. Taču šādi pagriezti šo jautājumu nedrīkst – tas ir ētiski nepareizi. Jāsaprot, ka, maksājot bezbērnu nodokli, cilvēks var palīdzēt citiem bērniem, tas ir viņa devums sabiedrībai. Ja ģimenē ir trīs cilvēki – sieva, vīrs un bērns, tad, aritmētiski rēķinot, bērnam nepieciešama trešā daļa ģimenes budžeta. Bet, ja cilvēki ir divi un bērni viņiem nevar būt, tātad viņi kaut nedaudz ar kādu daļiņu var padalīties. Viņiem par to vienu trešdaļu ir vieglāk.

Vēl ir jautājums, vai ar bezbērnu nodokli varētu uzlabot demogrāfisko situāciju? Domāju, ka nē, jo šim nodoklim nav nekāda sakara ar demogrāfiju. Patiesībā nevienam reizi dzīvē neesmu dzirdējusi cilvēku sakām, ka viņam nebūs bērna, jo nevarēs to uzturēt. Ja divi mīloši cilvēki dibinājuši ģimeni un vēlas bērnu, diezin vai ekonomika tam varētu būt šķērslis. Vismaz vienai vai divām atvasītēm noteikti – nē. Droši vien mēs nevarēsim sasniegt Singapūras sistēmu, kur vispār nav pensiju. Cilvēkam mūža garumā nauda ir jāuzkrāj, un valsts kontrolē, vai bankas kontā katram ir līdzekļi, kurus lietot vecumdienās. Tātad viņiem ir, ko uzkrāt. Ja mēs būtu atbildīga sabiedrība un strādīga tauta, viss būtu kārtībā. Protams, es nerunāju par cilvēkiem, kuri prot nopelnīt, lai samaksātu zemniekam par saražoto. Šeit domāju par slīņķiem, kuriem nav motivācijas

neko darīt, jo dzīvei pilnīgi pietiek ar to, ko saņem pabalstos. Un tādu mums ir pietiekami daudz. Līdz ar to arī bērniem netiek mācīts darba tikums, jo viņiem nav pienākumu.

Katru gadu, analizējot bērnu dzimstību novadā, jāsecina, ka dzimušo skaits būtiski nemazinās. Taču mani tramīgu dara fakts, ka aizvien nepalielinās cipars par laulībā dzimušo bērnu skaitu. Diemžēl jāsecina, ka pamatvērtības – ģimene, cieņa, mīlestība, attiecība – ir pazaudētas. Līdz ar tām zudis arī darba tikums. Kamēr bērniem tiek mācītas tiesības, nevis pienākumi, tikmēr nekas labāks nevarētu būt. Protams, mēs dzīvojam 21. gadsimtā, kur pašapziņa ir ļoti vērtīga lieta, bet hierarhija un lietu kārtība droši vien ir senākas un vērtīgākas tradīcijas. Jautājums par bezbērnu nodokli ir pārāk plašs, līdz ar to viennozīmīgi pateikt, tas ir labi vai nē, tomēr īsti nevar. Precīzāk būtu ieviest nevis bezbērnu nodokli, bet ģimenēm ar bērniem procentuāli samazināt ienākuma vai sociālo nodokli. Tas arī būtu saprotamāk, nekā bezbērnu nodoklis, kas uzreiz raisa negācijas. Ja tev ir viens bērns, tad nodokli jāmaksā nevis, piemēram, 23%, bet 18%, ja divi bērni – 17% u.t.t. Tā būtu godīga sistēma, kas stimulētu mammu un tēti strādāt. Bet, runājot par bērniem un nodokļiem, man gribētos teikt, – bērni ir laimes un prieka, nevis peļņas avots.

Sodīšana mērķa sasniegšanai nav labākā izvēle

DAGNIJA VAICKOVSKA, balveniete, piecu bērnu māmiņa

Dzirdot šo rosinājumu, rodas jautājums, kādam mērķim pastāv nodokļu sistēma? Nodokļu palielināšana, jaunu nodokļu ieviešana vai nodokļu atvieglojumi vienmēr piesaista iedzīvotāju uzmanību. Šis priekšlikums arī raisa pārdomas, reakcijas. Uzskatu, ka šī nav labākā pieeja demogrāfiskā stāvokļa uzlabošanai. Vai arī mērķis ir iekasēt jaunus līdzekļus valsts budžetam? Ko cilvēki darītu, lai izvairītos no šāda nodokļa maksāšanas? Dzemdētu bērniņu, lai nav jāmaksā? Un kā ar tiem, kuriem nevar būt bērni? Vai nodoklis liktu šiem pāriem pieņemt lēmumu laist pasaulē bērnus? Mazliet šaubos. Manuprāt, ja vēlas sasniegt kādu mērķi, sodīšanas veids nav labākā izvēle tā sasniegšanai. Varbūt

lielāka atbalsta programma efektīvāk palīdzētu sasniegt mērķi un mudinātu ģimenes laist pasaulē bērnus. Savukārt kopumā mērķis uzlabot demogrāfisko situāciju, lai ģimenēs ir vairāk bērnu, domāju, ir ļoti labs. Kaut izdotos to īstenot! Jautājums tikai, kā?

Ģimenes himnā "Dzīvības pavediens" ir vārdi: "Liela, stipra ģimene – mūsu tautas krāšņākā rota". Stipras ģimenes veido stipru sabiedrību. Bērni ir tautas nākotne. Laižot pasaulē savas atvasītes, latviešu automātiski kļūst vairāk. Jā, nākotnē arī vairāk nodokļu maksātāju, darba spēka. Bībelē Dievs dod pavēli un apsolījumu vienlaikus: "Auglojieties un vairojieties!" Protams, Dievs mums dod izvēli, un kaut kādā mērā katra paša ziņā ir lēmumu pieņemšana – veidot ģimeni vai būt vienam, būt atvērtam dzīvībai, vai nē. Bērni ir Dieva dāvana. Manuprāt, ja ir izveidota ģimene, tad kāpēc teikt 'nē' bērnu ienākšanai ģimenē? Bērni ir ģimenes svētība. Ja mūsu ļaudis sapratis, ka dzīves lielās vērtības nav karjera, nauda, ceļojumi, lielas mājas un luksusa auto, bet ģimene un cilvēki mums līdzās, tad, šķiet, katrā ģimenē būtu jābūt vismaz vienam bērnam. Bērni dod citu vērtību arī laulātā pāra attiecībām. Droši vien būs arī cilvēki, kuru lielākā motivācija laist pasaulē bērnus ir kādu pabalstu, atlaižu vai priekšrocību saņemšana.

Ja salīdzina laiku, kad augu es (arī daudz bērnu ģimenē), un laiku šobrīd, kad aug mani bērni, atbalsts daudz bērnu ģimenēm ir audzis. Goda ģimenes statuss sniedz dažādas priekšrocības. Protams, vienmēr var gribēt vairāk. Jo kuplāka ģimene, jo vairāk vajadzību, tērpiņu.

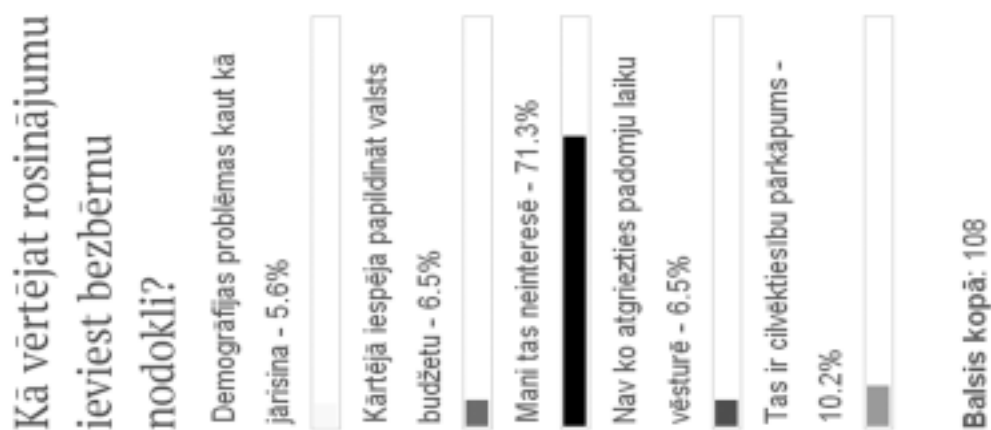
Piemēram, ir liela atšķirība, ārpus mājas paēst vienam, diviem cilvēkiem, vai septiņiem. Vai, piemēram, patērēt enerģiju, mazgājot drēbes un tās gludinot diviem vai septiņiem cilvēkiem. Tomēr, ja Dievs dod bērniņu, Viņš par to arī gādā. Tāpēc mēs cenšamies nezūdiēties.

Ko ģimene nozīmē man? Ģimene ir vērtība. Mēs dzīvojam šeit un tagad, mācāmies izbaudīt šo laiku. Mūsu bērni ir salīdzinoši mazi – vecākajai meitai ir nepilni 11 gadi, bet jaunākajam bērnam gandrīz pusotrs gadiņš. Šobrīd kopā spēlēt galda spēles ir pagrūti, bet to noteikti atsāksim, kad mazākais bērns paaugsies. Mums patīk kopīgi izbraucieni, ekskursijas, kopīgas ēdienreizes. Katru vasaru nepilnu nedēļu pavadām Kurzemē pie jūras. Bērni ļoti gaida šīs brīvdienas. Svinam svētkus, cenšamies tajos būt kopā arī ar manu un vīra brāļu, mūsu ģimenēm. Svarīgākais, ko gribam nodot bērniem, ir ticība un ģimenes vērtības.

Būt vecākiem nozīmē ne tikai svētkus un

priekus. Tās ir rūpes un atbildība diendienā. Tās ir negulētas naktis ar zīdaiņi, pārdzīvojumi, palaižot bērnus bērnudārzā, dzīvošana līdzīgu skolās gaitām, draugu būšanas, pulciņu saraksti, slimošanas. Mūsu ģimene ir septiņi cilvēki vienā mājā. Katrs ar savu raksturu, domām, spējām, vajadzībām. Mācāmies sadzīvot, dzīvot mīlestībā un cieņā viens pret otru. Reizēm kā nebeidzams šķiet stāsts ar gludināmās veļas kaudzi, kārtību mājās, bērnu izvadāšanu pa pulciņiem. Taču, kad bērns uzzīmē zīmējumu un saka, ka mīl mani un ka esmu labākā mamma pasaulē, tas atkal dod jaunus spēkus. Bērni māca ļoti daudz ko, piemēram, pacietību, dzīves uztveri, priedāšanos par sīkām lietām. Līdz ar bērniem augam arī mēs un mīlestība mūsos. Katrā ziņā, par garlaicību, klusumu un vientulību mēs sūdzēties nevaram.

Viedokļus uzklusija S.Karavoičika un A.Ločmelis

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Meža dzīvnieki ienāk pilsētā

Balvu parka āpsis atradis savu ziemošanas vietu

Balvu parka estrādes teritorijā iemājojis āpsis. Šādu ziņu kopā ar video "Vaduguns" redakcija saņēma no kādas balvenietes.

Egita stāsta, ka decembra beigās, kad laukā bija sniegpurtenis, viņa vakarā izveda pastaigāties suni. Ejot parkā gar estrādi, pretī izskrēja āpsis: "Dzīvnieciņš skrēja preti un izskatījās pilnīgi izmisis. Acīmredzot pamodies nelaikā, jo āpšiem šajā laikā teorētiski būtu jāguļ. Dzīvnieciņš izskatījās pozitīvi noskaņots un labvēlīgs, neuzbruka un negrasījās uzbrukt." Egita uzņēmo video ar āpsi aizsūtīja paziņai, lai viņa organizē dzīvnieka glābšanas pasākumu, ar mērķi darīt kaut ko, lai to paglābtu no noindēšanas – kā lāci Smiltenes krustojumā. Āpsi parkā viņa redzējusi jau rudenī ganāmajās kanalizācijas caurulēs. Acīmredzot viņš kaut kur tur dzīvo. Āpsis nav pirmais meža dzīvnieks, kas ieklīdis Balvos. Pilsētā redzētas arī lapsas, aļņi, stirnas, zaķi.

Balveniete Ieva, kurai Egita uzticēja Balvu parkā ieklīdušā āpša glābšanas operāciju, "Vadugunij" pastāstīja, ka dzīvnieciņš pats atradis ziemošanas vietu un, jādāmā, nelīdīs no tās ārā, bet turpinās ziemas miegu. "Gribējām ar pašvaldības policiju āpsi noķert, bet sapratām, ka viņš turpinās ziemas miegu. Es viņu redzēju un gāju pa pēdiņām. Āpsis

pats atrada savu ziemošanas vietu, bet, kur tā ir, lasītājiem negribu teikt. Citādi dzīvnieks atkal var tikt uzmodināts, trenkāts, viņu gribēs nofotografēt un vēl diezgan ko. Acīmredzot viņš jau ticis pamodināts no ziemas miega un jutās apmulsis sniegā, sajūtot cilvēku un suņu klātbūtni. Aizvest āpsi uz mežu ziemas laikā būtu viņam droša nāve," secina Ieva. Viņaspriekš, āpsis nav tālu nācis. Iespējams, ka viņš mitinājies kaut kur Bolupes krastā gar ezeru, kraujā vai zem koku saknēm, jo āpši rok alas kraujās, ko paši izvēlas. Tas, ka meža dzīvnieki aizvien vairāk ienāk pilsētā, tā ir, jo to paredz arī Eiropas "zaļais" kurss. Mežs ienāk pilsētā, un ienāks aizvien vairāk.

Interneta platformā par Ligatnes dabas takām par āpšiem var uzzināt daudz interesanta. Āpši nav tipiski ziemas gulētāji. Rudenī tie uzkrāj rezerves tauku kārtu un aktīvā dzīvē no oktobra līdz aprīlim nedodas, taču siltākās dienās redzami klaiņojam apkārt.

Visiem āpšiem ļoti patīk rakt alas. Āpši mitinās noteiktās un reiz noskatītās dzīvesvietās. Dzīvnieki ir ļoti kārtīgi, ne tikai vienmēr uztur tīras savas alas un paši noslauka kājas pirms ieiešanas mājā, bet akurāti veido tualetes bedrītes. Vasaras otrajā pusē savas alas pielāgo ziemai.

Āpši tiek medīti vērtīgo tauku dēļ, kurus izmanto tautas

Foto - no personīgā arhīva

Nesajaukt ar citiem dzīvniekiem. Āpsi ir ļoti viegli atpazīt. To nevar sajaukt ar citiem meža dzīvniekiem svitrainā tumšā un gaišā apspalvojuma dēļ, kas iet no purniņa uz galvas daļu.

medicinā elpceļu ārstēšanā. Taču par āpšiem mēdz arī teikt, – smird kā āpsis. Jā, āpši apveltīti ar smirdziedzeriem. Ar tiem tiek iezīmēta teritorija un tuvinieki.

Pētījums

Vai savvaļas lūsi un lāci var izaudzēt par mājdzīvnieku

Pērnā gada notikums ar diviem pie cilvēka pieradinātiem un vēlāk mežā pamestiem lāciem spilgti iezīmēja situāciju, ka, sastopoties ar savvaļas dzīvniekiem, cilvēki pilnībā neizvērtē situāciju, rīkojas impulsīvi, tiem nav zināšanu un spējas paredzēt savas darbības sekas. Lai noskaidrotu sabiedrības domas, Dabas aizsardzības pārvaldes kampaņā "Neizdzēs dzīvību!" pētījumu centrs SKDS veica Latvijas iedzīvotāju aptauju, kuras dati liecina, ka teju 20% iedzīvotāju uzskata, ka savvaļas dzīvnieka mazuli var izaudzēt par mājdzīvnieku, līdzīgi kā suni vai kaķi.

"Pie cilvēka audzis un aprūpēts savvaļas dzīvnieka mazulis ir pieradis sajūst savā tuvumā cilvēku, tas nebaidās, gluži pretēji – nāk cilvēkam klāt, jo ir pieradis tikt barots, tāpēc

neprot un pat nemēģina barību meklēt kā viņa savvaļas sugas brāļi. Lielākā daļa pie cilvēka izaudzēto savvaļas dzīvnieku mazuļu pieauguši kļūst pret cilvēku agresīvi, jo viņos mostas instinkti, kas nav savienojami ar dzīvi pie cilvēka. Piemēram, dzīvnieks sāk izjust stresu cilvēka klātbūtnē, demolē viņa mājokli, tā apdraudēdams sevi un radot nepatiku un vēlmi no dzīvnieka atbrīvoties. Cilvēkam jāapzinās, ka savvaļas dzīvnieks nekad nekļūs par mājdzīvnieku! Ja tomēr cilvēks to mēģina, tiek izaudzēti nedz savvaļai, nedz arī nebrīvei piemēroti dzīvnieki," skaidro Ligatnes dabas taku vadītāja Inta Lange.

Ik gadu, bet jo īpaši pavasaros, kad lielākajai daļai savvaļas dzīvnieku dzimst mazuļi, nozares speciālisti un veterinārārsti saņem daudz telefonzvanu, ka cilvēki sastapušies ar savvaļas dzīvniekiem un ir apmulsuši, ko darīt. Kāpēc mazulis mežā ir viens, kur ir viņa vecāki, varbūt viņš ir bārenis, kur vērsties pēc palīdzības? Inta Lange atgādina, ka teju 95% gadījumu cilvēkam nav jāiejaucas nedz roņū, nedz putnu, nedz citu

savvaļas dzīvnieku dzīvēs. Un tikai tad, ja dzīvnieks vai tā mazulis ir manāmi savainots, vairākas dienas guļ vienā un tajā pašā vietā nekustīgs, jāmeklē palīdzība.

Ja nepieciešams padoms vai atbildes uz jautājumiem, sastopot savvaļas dzīvnieku, aicinām sazināties ar pārvaldes speciālistiem pa tālruni 27313200 un saņemt konsultāciju par atbilstošu rīcību konkrētajā situācijā.

Sastapties ar savvaļas dzīvniekiem var ne tikai dabā, bet arī pilsētvidē, kur dzīvnieki novērtē pilsētvides sniegtās ērtības – salīdzinoši viegli pieejamo pārtiku atkritumu novietnēs, putnu un dzīvnieku barotavās utt. Analizējot šī brīža situāciju un likumdošanā iestrādāto atbildību sadalījumu starp dažādām iestādēm, pārvalde secinājusi, ka nepieciešami sistēmiski uzlabojumi, lai vienkāršotu gan atbildīgo institūciju sadarbību, gan arī atvieglotu sabiedrībai iespējas konsultēties vai ziņot par bezpalīdzīgā stāvoklī esošiem savvaļas dzīvniekiem.

Putni ziemā

Palīdzēsim laukirbēm

Eiropā laukirbju skaits samazinās, jo liels ir lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars, daudz tiek lietots augu aizsardzības līdzekļi. Arī Latvijā laukirbes var redzēt aizvien retāk. Taču par populācijas stāvokli un tā pārmaiņām zinām maz. 2021.gadā laukirbe bija izsludināta par gada putnu.

Redzot laukirbes, putnu vērotājs Aldis spriež: "Domāju, ka viņām varētu palīdzēt.... Varbūt notīrīt kādus laukumiņus, kur sadabūt sīkos akmentiņus, jo viņām, tāpat kā vistām, tos droši vien vajag gremošanai. Un kādas sēklas vairāk zemē pie barotavas. Lielākie šo putnu ienaidnieki ir brīvi staigājošie (klaiņojošie) kaķi un arī daudzās lapsas."

Inese spriež: "Lapsa jau dabisks ienaidnieks.... Kaķi, nu jā. Kaķi ir putnu nelaime. To laukumiņu varbūt labāk attīrīt lauka malā un tur pabērt barību. Esmu lasījusi, ka agrāk mednieki pat nojumītes taisījuši, lai plēsējputni nepamana."

Ornitologu secinājums ir: "Jā, viņām var pabērt graudus (mieži, kvieši, auzas) notīrītā vietā, var arī uztaisīt mazu jumtiņu, lai barība neapnsniedz. Vecajās Kalniņa mediību grāmatās rakstīja, ka laukirbe bez piebarošanas Latvijā nevar īsti izdzīvot. Ja lauksaimnieki atstātu drusku vairāk neuzartas pļavmalas, grāvmalas, tad irbēm būtu mazliet vieglāk. Vēl irbes diezgan izķer vistu vanags. Ja vanagi atrod šādu laukirbju bariņu, tad viņi šim bariņam seko, kamēr iespēju robežās izķer visas laukirbes. Protams, lapsas suņi, kaķi arī savu procentu noķer (lapsas visvairāk). Suns, kaķis vairāk laukirbes paretina

Foto - no personīgā arhīva

Mūsmāju vistiņas. Vismaz 14 bija. Iznāca no dārza pie barotavas un devās tālāk. Ja saglabāsies sniega sega, vai pēc nokušanas veidosies atkal no jauna, pastāv liela varbūtība, ka laukirbes ziemu nepārdzīvos, jo šiem putniem ir daudz ienaidnieku.

tieši šādos gadījumos, kad viņas nāk pagalmā. Ja irbes netraucē, tad viņas var pa nakti apmesties kādas ēkas

spraugās, šķūnišos, siena gubās, siena rulonu krājumos utt..

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Pieredzi lūkojot

Katrai saimniecei savs piegājiens un prasme

Maruta Sprudzāne

Daudzi, kā novērots, visai negribīgi tagad apmeklē veikalus. Lai lieki nebojātu sev omu, skatoties uz produktu cenām, pie viena rēķinot, cik daudz naudas var atļauties tērēt to iegādei. Ne velti vairāki lauku konsultāciju biroji organizē pat izglītojošus seminārus, akcentējot tematu par ekonomisku un idejām bagātu saimniekošanu, radot jaunus mājražošanas produktus. Acimredzot šis laiks pieprasa atklāties jauniem talantiem, būt radošiem un daudzpusīgiem, saimniekojot pat savas mājas virtuvē, lai pabarotu ģimeni. Kā saimniekot taupīgi un ar izdomu?

Jāskatās no citiem un jādāmā pašiem

Varbūt iedvesmoties no GUNAS ĶIBERES, uzņēmējdarbības atbalsta speciālistes Valmieras novadā, kura ne tikai palīdz un atbalsta mazos mājražotājus, bet dalās ar pašas receptēm. Tās nav tikai maizes receptes, bet arī dažādu taupīgi un vienkārši pagatavojamu ēdienu receptes.

Gunas interese ir pētījums par Valmieras novada teritorijā izstrādāto un atpazīstamo ēdienu receptēm no *padomju laika*, kuru oriģinālus Guna meklē arhīvā. Viņa saka: "Jo vairāk pētī, jo vairāk pārliecinātos, cik izdomas bagāti bija mūsu pavāri un konditori. Produktu klāsts nebija plašs, bet cik daudz jaunu recepšu izdomāts! Mēs pamatoti varam lepoties ar saviem konditoriem un pavāriem, kuri tolaik strādāja sabiedriskajā ēdināšanā."

Kā rezultāts šim darbam ir Valmieras novada mājaslapā izveidotā sadaļa, kur var atrast informāciju par visā Latvijā atpazīstamajiem Valmieras vai Rūjienas salātiem, par mazāk zināmiem vai piemirstiem ēdieniem kā "Matīšu mednieciņi", "Burtnieku zandarts", "Rūjas salāti". Ir informācija arī par tortēm.

Vēl viena Gunas Ķiberes darba joma ir sadarbības veidošana ar partneriem ārvalstīs, lai palīdzētu vietējiem pārtikas mājražotājiem un amatniekiem realizēt savu produkciju. Rūjienai jau vairākus gadus ir sadarbība ar Japānas pilsētu Higašikavu, taču Japāna ir pārāk tālu, lai regulāri tur nodrošinātu preču piegādi. Tomēr turp sūta amatnieku darinājumus. Notiek aktīva sadarbība arī ar Vācijas pilsētām. Tas ir nopietns finansiāls atbalsts mazajiem uzņēmējiem.

Pašvaldībā Gunas Ķiberes darbs ir arī organizēt saražotās lauksaimniecības produkcijas un pārstrādāto produktu realizāciju uz vietas. Valmieras novada pašvaldība ir pirmā Latvijā, kas ieviesusi Skandināvijā populāro REKO tirdzniecības modeli. Tas nozīmē, ka viss balstās uz iepriekš veiktiem pasūtījumiem, jo visi pirkumi un pasūtījumi tiek izsniegti vienas stundas laikā. Tirdziņš darbojas vienu reizi nedēļā

Gardēža stāsts

Darbodamās virtuvē, Iveta Uršuļska sacerējusi šai tēmai atbilstošu dzejoli ar humora piesitienu.

*Pie ledusskapja ātri tieku
Un galdā cepetīti lieku.
Pie velna diētu, lai notiek tā -
Man jānogaršo siļķe kažokā.
Vēl rasols, krabju salātiņi un tikko cepti pīrādziņi!
Vēl tortes gabaliņu, un tad viss,
Tiks atkal aizvērts ledusskapis šis.
Nu negribas man vingrot, ātri skriet,
Jo, labi paēdušam, gribas gulēt iet.
Labs ēdiens - īsta dzīves bauda,
Ka tikai visam pietiek naudas!*

Valmieras tirgus teritorijā un notiek katru ceturtdienu. Tā ir lieliska iespēja satikties pircējam un pārdevējam, kas rada uzticību. Guna Ķibere atzīst, ka ne jau viss iet gludi, jo ir gan kāpumi, gan kritumi tirdziņa darbībā, bet, kā saka pati Guna: "Pats galvenais, lai REKO Valmierā darbotos. Arvien vairāk cilvēku grib zināt, no kā sastāv viņu ēdiens, kā tas audzēts un gatavots. Pērkot no vietējā zemnieka vai mājražotāja, ir iespēja iegūt kvalitatīvus un svaigus produktus, turklāt šādā veidā ir iespēja atbalstīt savējos. Cilvēki ļoti novērtē iespēju pirkt kvalitatīvus produktus no zināmiem zemniekiem!"

Lai taupīgi un garšīgi

Sava pieeja ēdienu gatavošanā un produktu izmantošanā ir rūgājietei IVETAI URŠUĻSKAI, kuras ikdienas darbs rit skolas virtuvē, gatavojot maltītes skolas audzēkņiem. Iveta piekrīt, ka dzīves dārdzība tagad skar visus, cenas produktiem ceļas vai katru dienu, bet naudas maciņi daudzēm ir paplāni. "Esam pieraduši dzīvot labi un pārticīgi, bet šobrīd vajag domāt arī par ekonomiju. Pašreizējā situācijā daudz ko nosaka katras ģimenes ieņēmumi un arī ēšanas paradumi. Ja naudas ir pietiekami, iespējams, neko mainīt nav nepieciešams, var iepirkties tāpat kā agrāk," viņa spriež.

Taču viņas pašas pieredze liecina, ka neko daudz ietaupīt neizdodas, tāpēc Iveta aktīvi darbojas jau rudens pusē, gatavojot krājumus ziemai. Viņa piemājas dārzā izaudzē nepieciešamos dārzeņus un garšaugus. Vēlāk gatavo gurķu, tomātu konservus, sagataves zupai, savāra ievārijumus no ogām un āboliem. Protams, tas prasa arī izdevumus un daudz darba, toties tagad, ziemas mēnešos, ir vieglāk sarūpēt siltus un garšīgus ēdienus. Viņas pārliecība, ka maltīšu gatavošana pašiem noteikti sanāk arī lētāk, nekā tas būtu, ja visu vajadzētu sapirkt tikai veikalā.

Kādus ēdienus Iveta ieteiktu pamēģināt gatavot arī citiem,

Foto - no personīgā arhīva

Vajag domāt arī par ekonomiju. Iveta Uršuļska piekrīt, ka dzīves dārdzība tagad skar visus, tādēļ jādomā saimniekot prātīgi un ar izdomu.

neskatoties uz to, ka katrai ģimenei ir savas tradīcijas un ieradumi? Varbūt iepatiksies! Kopš bērnības Iveta atceras sātīgo *bada zupu*, ko vārijusi viņas mamma un kas bijusi ļoti garšīga. To vārija no putrainiem un kartupeļiem, ko ēda kopā ar kubiciņos apceptu žāvētu speķi ar sīpoliem. Var izmēģināt pagatavot kartupeļus dažādos veidos, ne tikai tos cepot vai izvārot. Var cept dažādas kartupeļu pankūkas, kas ir visai sātīgs ēdiens. Ivetai patīk gatavot kartupeļu plācenišus, kad kartupeļu biezenim pievieno apceptus sīpolus, olas, miltus, nedaudz kausētu sviestu. Tad veido plācenišus un cep zeltaini brūnus.

Var gatavot dažādas biežputras (putrainus, auzu pārslas, pērļu grūbas u.c.). Lēts ēdiens būs dārzeņu sautējumi bez gaļas. Var gatavot dažādus dārzeņu salātus, vinegretu, kur izmanto mājās pieejamos dārzeņus. Ja ir grūti atteikties no dažādiem gardumiem, ko ierasts nopirkt veikalā, varētu pacensties gardumus gatavot mājās – kūciņas vai plātsmaizes. Iveta gan bažijas, kādu varētu saņemt nākamo elektrības rēķinu janvārī, vai tikai nebūs jāatsakās no cepeškrāsns izmantošanas?

Piemīnai

Lai gaišs ceļš mūžībā!

Īsi pirms Ziemassvētkiem, nesagaidījusi sava mūža 98. gadskārtu, mūžībā aizgājusi Susāju pagasta iedzīvotāja ANNA STRUPKA. Dieviņš viņai piešķir visai bagātīgus dzīves gadus, taču tik un tā ir skumji. Jo Annas tante bija īpašs cilvēks, kura klātbūtne izstaroja enerģiju un dzīves gudrību. Viņa prata dalīties, dot padomu un no sirds priecāties par līdzcilvēkiem un dzīvi.

Kādreiz maizi cepa vai katrā lauku sētā. Arī Annai bija sava recepte un prasme, ko un cik daudz bērt abrā, lai mikla labi uzrūgtu un izdotos gards cepiens. Viņa bija ļoti atsaucīga kultūrvēstures muzeja "Vēršukalns" rīkotos pasākumos, kur tolaik saimniekoja Aldis Pušpurs, un aizvien palīdzēja ciemiņiem sarūpēt pašgatavotus lauku labumus. Bet ar Alda ziņu muzejā iedibināja jaunas tradīcijas, uzsvāru liekot Annas dienas pasākumiem, pie viena godinot vietējās lauku saimnieces. Tagad Aldis skumji saka: "Palēnām aizveras durvis veselam laikmetam. Šī laika cilvēki bija pieredzējuši Ulmaņlaikus, 2. pasaules karu, pēckara grūtības, kolhozu

laikus, Latvijas neatkarības atjaunošanu... Vairums no viņiem smēlās spēku ticībā, mīlestībā, draudzībā un uzticībā, izprot šo vārdu patieso jēgu. Diemžēl pašreizējā laika virspusība, vieglprātība un vieglākā ceļa vilinājums šīs vērtības slauka projām."

Alda privātā arhīva bagātība ir fotogrāfiju krājums, kurā redzama arī Annas Strupkas darbošanās un daudzveidīgās prasmes. Viņa bija ilggadēja Viļakas Romas katoļu draudzes locekle, izcila Ziemeļlatgales teicēja, kas pārvaldīja Latgales tradicionālo dziedāšanu, zināja no galvas psalms, dziedāja etnogrāfiskajos ansambļos. Annas mūžam pieticis arī grūtu un smagu brīžu, bet ticība un mīlestība palīdzējusi tikt tiem pāri. Viņas sirds siltumu un valodas sulīgumu izbaudīja arī laikraksta "Vaduguns" žurnālisti. Annas tante aizvien bija gatava dalīties atmiņās un dzīves pieredzē, cienājot ar pašcepto gardo maizīti. Priesteris Guntars Skutels aicina sekot Annas piemēram: "Ticēsim Dievam, milēsim viens otru un mūsu dzimteni Latvijai. Vakaros pateiksimies Dievam un arī savam sargeņģelim par aizvadīto dienu, kā to prata darīt leģendārā personība Anna Strupka."

Lai viņai gaišs ceļš mūžībā!

Jaunieši ārzemēs

Pieredze, kas atver pasauli

Gadu mijā pieņemts atskatīties uz nozīmīgākajiem notikumiem, kas mainījuši dzīves uztveri vai ļāvuši paraudzīties uz sevi no cita skatu punkta. Kad gan uzsākt pasaules izzināšanu, ja ne jaunībā? Paplašināt apvēršņus, iepazīt, pieņemt sevi un citus, saprast, cik pasaule un tās iedzīvotāji ir dažādi, Balvu novada jauniešiem palīdz dalība starptautiskos projektos. Gada nogalē dalīties braucienu iespaidos šos jauniešus aicināja Balvu novada Bērnu un jauniešu centrs (BNBJC). Ari mēs vēlējāmies uzzināt, kā viņus izmainījis ārzemēs pavadītais laiks.

Kādā sarunā jauniešu centra darbinieces skaidroja, cik svarīgi ir piedalīties starptautiskās apmācībās, jo citu valstu apmeklējumi palīdz iepazīt sevi, pasaules daudzveidību, kā arī māca toleranci. Viņas uzsvēra, ka īpaši svarīgi izmantot projektu iespējas ir lauku jauniešiem, jo ne visiem vecāki spēj nodrošināt ceļojumus uz ārzemēm. Bet, tikai apskatot pasauli, redzot, cik tās iedzīvotāji un viņu dzīves uztvere ir dažāda, mācāmies saprast un pieņemt atšķirīgo.

Stāsta par ārzemēs piedzīvoto. Īsi pirms gadu mijas, lai dalītos ārzemēs gūtajās atziņās, BNBJC pulcējās jaunieši, kuri piedalījušies kādā no starptautiskiem projektiem. Lai kādi bijuši katra piedzīvojumi svešā valstī, visi nonāca pie kopīga secinājuma – šī pieredze mainījusi viņu dzīves uztveri, padarījusi viņus drošākus un atvērtākus.

Foto - no personīgā arhīva

AGNESE PUĻČA (BNBJC direktore)

Agneses Puļčas starptautisko projektu pieredze aizsākās pagājušajā gadā ar braucienu uz Armēniju. Šogad viņa viesojās arī Nīderlandē un Portugālē. “Kopā esmu piedalījies tikai trīs starptautiskajos projektos, bet gūtās emocijas, profesionālās kompetences pilnveide, angļu valodas prasmju uzlabošana - ir tie aspekti, kāpēc noteikti braukšu vēl,” apgalvo direktore. Šāda pieredze Agnesei palīdz darbā: “Starptautiskajos projektos piedalos, jo vēlos redzēt organizatoriskās detaļas, iegūt jaunas idejas, instrumentus, aktivitāšu piemērus, kurus veiksmīgi integrēt savā darbā. Tāpat tā ir lieliska iespēja satikt jaunus cilvēkus, iegūt partnerus, ar kuriem vēlāk sadarboties citos projektos, un turpināt krāt starptautisko pieredzi. Liels ieguvums ir starpkultūru sadarbība. Šādos projektos iepazīstam citu valstu pieredzi, dalāmies ar savējo un uzlabojam angļu valodas zināšanas.”

Projektā Portugālē, kas bija veltīts “zaļajai” uzņēmējdarbībai un tam, kā pasauli padarīt “zaļāku”, vienlaikus nopelnot naudu, Agnese apguva planētu saudzējošas uzņēmējdarbības rīkus un līdz ar komandas biedriem no citām valstīm izstrādāja biznesa plānu “zaļajai” uzņēmējdarbībai. Protams, neiztika arī bez izaicinājumiem. “Tā bija valodas barjera, jo daļa

mūsdienu jauniešu lieliski runā angļu valodā, bet manas svešvalodas prasmes nav tik labas. Līdz ar to reizēm neizmantoju kādu atsevišķu vārdu vai izmantoju “Google translate”, lai kaut ko pateiktu. Taču Eiropas jaunieši ir ļoti atvērti un brīvi domājoši, līdz ar to arī komunikācija ar viņiem nesagādā nekādas problēmas,” uzsvēr BNBJC direktore, piebilstot, ka visas grūtības atsver ieguvumi: “Tie ir jauni kontakti, personīgā un profesionālā pieredze, iespēja būt kopā ar citu valstu iedzīvotājiem, redzēt, cik esam atšķirīgi, bet tajā pašā laikā, cik daudz mums ir kopīga. Tā ir iespēja izkāpt no komforta zonas, pilnveidojot sevi, kā arī izdevība būt un redzēt citu valsti.” Agnese atzīst, ka, vērojot citus, vieglāk ievērot latviešiem raksturīgās iezīmes: “Mēs esam krietni mierīgāki un punktuālāki, ievērojam nodarbinātību grafikus. Savukārt citu valstu pārstāvji bieži kavē, viņi ir brīvāki gan uzskatos, gan ikdienas gaitās.” Visus tos, kuri vēl šaubās, vai iesaistīties starptautiskā projektā, Agnese aicina: “Uzdrošinieties, jo aizbraucot iegūsi tik daudz – jaunas pazīšanas, pieredzi, uzlabosiet angļu valodas zināšanas, izkāpjot no savas komforta zonas, kļūsiat atvērtāki, kā arī iepazīsiet citu kultūru un redzēsiet citu valsti!”

VADIMS SŅEGOVS (dien nacionālajos bruņotajos spēkos)

22 gadus jaunais Vadims Sņegovs pirms gada piedalījās ekoloģijas tēmai veltītās starptautiska projekta aktivitātēs Turcijā. Viens no iemesls, kāpēc viņš piekrita dalībai, bija iespēja ceļot, kā arī vēlme iepazīt citu valstu vienaudžus. Pēc atgriešanās no Turcijas, Vadims kļuvis daudz pašpārliecinātāks, atvērtāks un drošāks, pazudušas bailes iesaistīties sarunās ar nepazīstamiem cilvēkiem. Tā kā angļu valodas zināšanas puisim bija diezgan labas, viņu nebiedēja vajadzība komunicēt svešvalodā. Nedaudz uztrauca tikai neziņa, kā iejutīsies svešā vidē. Piedaloties starptautiskajās apmācībās, daudz jauna Vadims uzzināja, ne tikai sarunājoties ar dalībniekiem, bet arī vērojot cilvēkus, kuri bija atbraukuši no tādām valstīm kā Spānija, Nīderlande, Portugāle, Turcija, Horvātija un citām. Katras valsts pārstāvjiem piemita atšķirīgas iezīmes. Īpaši no klusajiem latviešiem atšķīrās karstasinīgo dienvidu valstu jaunieši, kuri daudz ekspresīvāk pauda savas emocijas. Turklāt “Vecās Eiropas” valstu pārstāvji bija daudz atvērtāki un drošāki nekā postpadomju valstu jaunieši. Īpaši laba draudzība latvietim izveidojās ar dalībniekiem no Nīderlandes un Gruzijas. Lai gan projektā iegūtās zināšanas par ekoloģiju tiešā veidā nav saistītas ar viņa pašreizējo nodarbošanos, tās viņam noder ikdienas dzīvē. Vadims pārliecināts, ka “zaļā” dzīvesveida pamati būtu jāzina katram mūsdienu cilvēkam. Viņš ar prieku piekristu aicinājumam piedalīties vēl kādā starptautiskā projektā un iesaka to darīt arī citiem, jo šāda pieredze maina dzīves uztveri un uzskatus.

JŪLIJA KUZŅECOVA (BVĢ 12.klases audzēkne)

Balvu Valsts ģimnāzijas 12.klases audzēkne Jūlija Kuzņecova šogad piedalījies divos starptautiskos projektos – Slovēnijā un Portugālē, katrā no tiem gūstot atšķirīgu, bet vienlīdz nozīmīgu pieredzi. 2022.gadā uzstādījusi sev mērķi uzlabot angļu valodas zināšanas, Jūlija izmēģināja dažādus veidus, kā to panākt. Viens no tiem bija piedalīšanās starptautiskos apmācības projektos. “Protams, vēlējās iepazīt arī citu valstu kultūru, jo projektā to ieraugi citādāk, nekā ceļojot kopā ar ģimeni. Tās ir pavisam citas sajūtas un iespējas”. Apmācībās Portugālē Jūlija daudz jauna uzzināja par sporta veidiem, kas domāti cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. “Vienu dienu veltījām paraolimpiskajai tēmai. Tas viss man bija kaut kas jauns un neparasts. Nebiju pat iedomājusies, ka cilvēki ar īpašām vajadzībām, tāpat kā pārējie, var gūt lieliskus panākumus un medaļas sportā.” Jūlijai tas šķita īpaši interesanti, jo pati aizraujas ar volejbolu. Pateicoties citu valstu kolēģiem, balvenietei izdevās uzlabot angļu valodas zināšanas, kā arī iegūt daudz jaunu draugu un sadarbības partneru nākotnei. Visvairāk Jūlija sadraudzējās ar Kipras, Itālijas un Spānijas jauniešiem. Viņa, protams, ievēroja arī katras valsts pārstāvju īpatnības. Piemēram, to, ka katrā no valstīm “fano” par atšķirīgiem sporta veidiem. Atšķiras arī uzvedība. “Spāņi, piemēram, ir daudz ekspresīvāki un asāki. Mēs – mierīgāki un pieklājīgāki,” uzskata jaunieta. Jūlija pārliecināta, ka šī pieredze viņai palīdzēs mazināt bailes kontaktēties ar nepazīstamiem cilvēkiem. Pateicoties tai, viņa vairs neuztraucas, ko par viņu padomās citi. Arī augstskolā, kur viņa plāno iestāties pēc vidusskolas, balvenietei cer iesaistīties vēl kādā starptautiskā projektā. Izbaudīt šo pieredzi viņa iesaka visiem: “Izmēģiniet un iemācieties kaut ko jaunu! Katrā projektā esmu kaut ko ieguvusi. Tā ir lieliska iespēja, ko daudzi palaiž garām.” Jūlija ievērojusi, ka nereti jaunieši vienkārši baidās izmēģināt kaut ko jaunu. Taču tie, kuri to uzdrošinās, nekad nenožēlo, kā, piemēram, Jūlijas klasesbiedrs, kurš piekrita piedāvājumam iesaistīties projektā. “Tagad viņš ir pavisam cits cilvēks. Viņš ir atvērts,” apgalvo Jūlija.

ALĪNA ŽOGOTA (BVĢ 9.klases audzēkne)

Balvu Valsts ģimnāzijas 9.klases audzēkne Alīna Žogota kopā ar vairākām citām Balvu jauniešiem šogad piedalījās sevis izzināšanai veltītā starptautiskā apmācības projektā Slovēnijā. Tas bija viņas pirmais starptautiskais projekts, taču ne pirmās ārzemju brauciens, jo kopā ar vecākiem Alīna ciemojusies pie radniekiem Lielbritānijā. Ceļš līdz Slovēnijai izvērtās daudz interesantāks, nekā lidojums uz Angliju, jo daļa no tā tika mērota, braucot ar autobusu un vilcieniem. Sevišķi jauni no lidzenu valsts Latvijas sajūsmināja pirmo reizi ieraudzītie kalni. Alīna apgalvo, ka viņas mērķis, dodoties uz Slovēniju, bija iegūt jaunu pieredzi, uzlabot angļu valodas zināšanas un iepazīt citu valsti, kā arī iegūt jaunus draugus. Tā kā angļu valodā balvenietei runā labi, nedaudz biedēja tikai sadzīvošana ar citu valstu pārstāvēm vienā istabā. Izrādījās, ka tas nemaz nebija grūti. Projekta laikā balvenietei ne tikai mācījās, bet arī prezentēja Latviju un iepazīta citu valstu īpatnības, piedaloties katras valsts kultūras vakaros, kā arī apskatīja skaistākās Slovēnijas vietas. Viņas iesaistījās dažādās sportiskās aktivitātēs. Itālijas, Igaunijas, Slovēnijas, Slovēnijas un citu dalībvalstu pārstāvji izcēlās ar kaut ko atšķirīgu. Piemēram, latvieši visus pārsteidza ar jūsmošanu par savas valsts dabu. “Pārējie pamanīja, ka tiešām esam savas dabas patrioti,” atceras Alīna. Visatšķirīgākie un unikālākie viņai šķita itāļi: “Pastāv stereotips, ka itāļi runājot daudz žestikulē, un tas tiešām bija pamanāms. Turklāt viņi ne par ko neiespringa - ja kaut kur kavējām, itāļi turpināja iet mierīgā gaitā, ne par ko neuztraucoties.” Īpaši draudzīgi, atvērti un ieinteresēti pret latviešiem izturējās slovēņi. Iespējams, jauno draudzību veicināja līdzīgā pieredze, jo slovēņu un latviešu delegācijas pārstāvēja nelielas pilsētīņas. Alīnas galvenais ieguvums no šī brauciena bija jauni draugi, ar kuriem viņa joprojām turpina komunicēt. “Pieredze, ko tur ieguvu, bija pavisam negaidīta, viss notika ne tā, kā biju to iedomājusies,” secina Alīna. Viņa jauniešiem iesaka nebities iesaistīties starptautiskos projektos: “Valodas zināšanas un viss pārējais nav nekāda problēma, jo citu valstu jaunieši ir tieši tādi paši. Visi ir ļoti atvērti un saprotoši. Iegūsi ļoti daudz jaunu emociju un pieredzi.” Alīna pārliecināta, ka šī pieredze noderēs nākotnē, kaut vai pievienojot sertifikātu savam CV. “Šis brauciens man iemācīja komunicēt ar citiem cilvēkiem, pat ja mūsu uzskati nesakrīt. Iemācījos saprast citādi domājošos, ieklausīties citos viedokļos,” apgalvo balveniete, piebilstot, ka apmācības laikā sākusi labāk izprast arī sevi, savas vajadzības, dzīves mērķus un prioritātes.

Izdota latviešu dramaturģijas trešā grāmata

Jaunajā gadā vēl lugām piedzīvot skatuves gaitas

Novembra beigās iznāca biedrības “Dramaturgu asociācija” izdots lugu krājums “Cilvēkspārns”, kurā publicētas lugas bērniem vecuma grupā 9+ un jauniešiem. Krājumā ir žūrijas izvēlētās 12 lugas, kā arī jaunieša, kurš nepiedalījās konkursā, sarakstīta luga. Šis ir jau trešais lugu krājums, pirmais izdevums “Cilvēkzvērs” klajā nāca 2020. gadā, otrs – “Cilvēk-tikls” – 2021. gadā.

Svarīgi veicināt un attīstīt dramaturģijas žanru

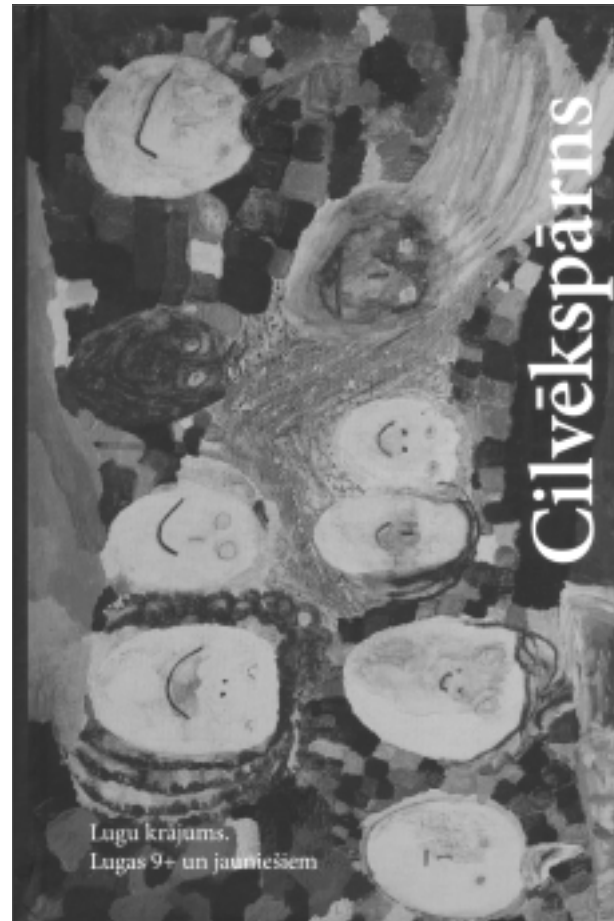
“Cilvēkspārns” ir Latvijas “Dramaturgu asociācijas” izdotā latviešu jaunākās dramaturģijas izlase. Latviešu dramaturģe, daudzu lugu autore LELDE STUMBRE stāsta, ka pirms četriem gadiem kārtējā asociācijas kopsapulcē lēma, ka nepieciešams izdot jaunāko lugu krājumu, jo dramaturgi vienmēr saskārušies ar praktiski nulles iespējām publicēt savas lugas. “Protams, var veidot grāmatu un izdot to pats, jo mūsdienās ir tādas iespējas, tomēr kopkrājumam, ko izdod “Dramaturgu asociācija”, ir pavisam cits svars – tajā ne tikai parādās jauni autori, bet ieraugām arī tekstu un problēmu daudzveidību. Es personīgi uzskatu, ka lugu katrā ziņā vajag publicēt uz papīra, lai to būtu iespējams izlasīt, un tikai pēc tam būtu jauki to ieraudzīt arī uz skatuves. Tādēļ lugu krājums dod iespēju režisoriem izvēlēties, kā arī saprast, ka Latvijā pastāv dramaturģija, kas ir pietiekami dažāda, lai apmierinātu dažādu režisoru vēlmēs,” saka Lelde Stumbre. Viņa skaidro, ka pirmajā grāmatā “Cilvēkzvērs” apkopojā dažādas lugas – drāmas, komēdijas, bet otrajā jeb “Cilvēktiklā” publicēts viencēlienu kopums, savukārt trešajā grāmatā “Cilvēkspārns” – lugas bērniem un jauniešiem. “Tādā veidā šīs grāmatas cenšas gan atsaukties uz teātru pieprasījumu, gan pierādīt autoru spēju rakstīt dažādās formās un žanros.

Dramaturģija vienmēr literatūras jomā bijusi tāda kā pa-bērna lomā. Valda dīvains uzskats, ka lugas cilvēki nelasa

vai lasa nelabprāt, tādēļ lielās grāmatu izdevniecības nav ieinteresētas izdot lugu krājumus. Tas ir tikai loģiski, ka “Dramaturgu asociācija” ir tā vieta, kas uzņemas šo darbu – veicināt, attīstīt un popularizēt šo literatūras žanru. Domāju, ka tieši ar grāmatu izdošanu tas pamazām notiek un, iespējams, kādreiz skolās dramaturģiskie darbi būs novietoti līdzās prozai un dzejai. “Dramaturgu asociācija” tomēr neieklāj grāmatā kuru katru darbu, jo vispirms izsludina lugu konkursu, tad izvēlas darbus, kuri iekļūs grāmatā. Nākamgad “Dramaturgu asociācija” nolēmusi turpināt šādu lugu krājumu izdošanu, drīz vien tiks izsludināts nākamais konkurss. Šoreiz lugu vienojošā tēma būs “Mīlestība”. Mūsdienās tā ir tik nepieciešama, tā ir arī bezgala daudzveidīga gan savās izpausmēs, gan formā. Tomēr tā nes sevī Labo un Skaisto, Cerību un Ticību, tādēļ domāju, ka ceturtais lugu krājums varētu būt īpaši izteiksmīgs,” atklāj Lelde Stumbre.

Krājums ir par uzticēšanos, sapratni un cerību

Projekta “Lugu konkurss – lugu krājums” kuratore un mākslinieciskā redaktore BIRUTA ZUJĀNE ir mūsu novadniece, kura dzīvo Parīzē. Grāmatas pēcvārdā viņa saka: “Cilvēkspārns. Sargājošais spārns. Spārns – kā azote, vieta, kur patverties. Tā ir drošības sajūta, pirms tu, cilvēkbērns, savicini savus spārnus un aizlido. Spārni ir mums visiem, bet lidojam tikai tad, kad mums ir labi, – tā vienkārši un patiesi labi. Šis lugu krājums ir par uzticēšanos, sapratni un cerību, ka sakļautie spārni pacelsies lidojumā.” Pārstāvētie lugu autori krājumā ir Inese Tālmāne, Egils Šnore, Lelde Stumbre, Biruta Zujāne, Māris Bortņikovs, Andris Niedzviēdis, Laima Poga, Miks Lisovskis, kā arī autori, kuri raksta ar pseidonīmu: Arta Dzīle un Sandijs Lāszils. Konkursa lugas vērtēja septiņi profesionāli žūrijas pārstāvji: literatūrzinātniece, Latvijas Universitātes Latvistikas un baltistikas nodaļas profesore Ieva Kalniņa, Tērvetes amatierteātra režisore Dzintra Zimaiša, literatūrzinātniece, pedagoģe Ināra Andžāne, režisors, pedagogs Vilnis Rullis, teātra zinātniece Ērika Zirne, dramaturģes Lelde Stumbre

Lugu krājums “Cilvēkspārns”. Grāmatas vāka mākslinieciskajam noformējumam izmantota Marijas Leinas glezna “Mēs – karnevāls”.

un Biruta Zujāne un psiholoģe Ineta Kona. Krājums izdots ar Vinetas Atvaras finansiālo atbalstu, jo Kultūrkapitāla fonds iesniegto projektu neatbalstīja. Krājumu drukāja tipogrāfijā “Dardedze hologrāfija” 1000 eksemplāru lielā tirāžā.

Psiholoģes viedoklis

Lasīšana un iestudēšana ir radošs process

Praktizējošā psiholoģe INETA KONA grāmatas ievadā “Reālā dzīve un dramaturģija iet roku rokā” saka: “Lugu lasīšana un iestudēšana ir radošs un ļoti stimulējošs process piedzīvot jaunus sajūtas, uzdrošināšanās gūt jaunu pieredzi, tas ir kā piedzīvojums. Un šis piedzīvojums ir saistīts ar ceļošanu pie sevis, izdzīvojot jaunu emociju gammu un atklājot sevī jaunas prasmes, lai savu dzīvi dzīvotu pilnvērtīgāk.” Sarunā psiholoģe atklāj, ka nereti pieaugušie no spēcīgām emocijām grib aizbēgt, bet bērni tieši otrādi – par tām runā un tās neslēpj: “Un tas ir labi, jo tā viņi mūs, pieaugušos, māca. Latviešiem ir raksturīgi pierādīt, ka viņi var tikt galā ar visām grūtībām. Esam krīzes situācijā, jo arvien grūtāk kļūst nodrošināt cilvēku pamatvajadzības – ēdienu, siltumu, gaismu. Tad, ja ir apdraudēta eksistence, lugas un to iestudēšana šķiet kaut kas tāls.” Ineta uzskata, ka bērnam ļoti svarīgi būt saprastam un ievērotam pat tad, ja vecāki domās tikai par eksistenciāliem jautājumiem. “Es skolā gribēju būt teicamniece, tad mainīju attieksmi pret skolu un gāju uz visiem pulciņiem, kādi bija pieejami. Skolā darbojās arī dramatiskais pulciņš, dalība tajā palikusi siltā atmiņā. Bērnam uzdrošināties iziet uz skatuves, atcerēties tekstus un tēlot lomu nozīmē būt stipram, elastīgam, tā paaugstinās viņa pašvērtējums. Un tas ir viens no iemesliem, kāpēc lugām vajadzētu atdzīvoties uz skatuves. Vēlos uzrunāt skolotājus, kultūras dzīves vadītājus, kuri ir atbildīgi par bērnu radošo un emocionālo pusi, – lasiet, iestudējiet un rādiet citiem šīs lugas,” jaunajā gadā vēl psiholoģe Ineta Kona.

Redaktore komentārs

Ieklausīties un atbalstīt ir svarīgi!

Lai izdotu kādu grāmatu vai, vēl jo vairāk, lugu krājumu, ir nepieciešams cilvēks, kas tam visam *iziet cauri un darbus redz kopskatā. Tāds cilvēks ir SKAIDRĪTE GUGĀNE – viņa ir visu trīs lugu krājumu redaktore un korektore, ikdienā strādā laikrakstā “Vaduguns” par korektori.*

– Jā, esmu viena no mūsu lielās un radošās komandas, kuras darba rezultātā dienas gaismu ieraudzīja jau trešā lugu grāmata. Pirms trīs gadiem, kad mani uzrunāja Biruta Zujāne un piedāvāja strādāt ar lugām, daudz nedomāju. Patiesībā jau uzreiz zināju, ka piekritīšu, jo bērniībā šis žanrs man bija ļoti tuvs. Lugu un pasaku grāmatas ir tās, ar kurām es uzaugu. Joprojām atceros Rūdolfa Blaumaņa “Velniņus”, Otrīda Preislera “Mazo raganiņu”, Annas Brigaderes lugas... Spilgtā atmiņā arī “Mazās raganiņas” teatralizētais uzvedums Balvu Kultūras un atpūtas centrā pirms vairākiem gadu desmitiem, kur galveno lomu spēlēja Zaiga Lāpāne. Mājās vēl joprojām saglabājušās neskaitāmas bērnu grāmatas, kaut pašas bērni jau sen izauguši no šī vecumposma. Skolas laikā pašai arī bija iespēja piedalīties dramatiskajā pulciņā, ko, protams, izmēģināju, bet tas nebija īsti piemērots man, tā vietā toreiz izvēlējos dejas un kori... Tomēr mīlestība uz dramaturģiju nekur nepazuda – apmeklēju teātra izrādes, kad vien tas iespējams, gan Balvos, gan Gulbenē, gan Alūksnē, gan Valmierā... Un tagad no skatītājas esmu nokļuvusi skatuves otrā pusē – redzu un saprotu, kā notiek ceļš līdz grāmatai. Šajā darbā svarīgs ir viss – katra daudzpunkte, katra remarka, katra pauze... Te nav mazsvarīgu lietu, turklāt jāievēro arī katra autora stils un vēstījums, ko viņš, izmantojot kādu, iespējams, man nenozīmīgu vārdu, ir vēlējis pateikt. Viss ir jāsaprot, jāpārbauda, jāpārliedz... Jā, darbs ar lugām atšķiras no darba “Vadugunī”, bet šī ir lieliska pieredze un jaunas zināšanas. Un man ir patīams prieks, ka man ir ļoti laba padomdevēja

Biruta Zujāne, kura ir ne tikai profesionāla dramaturģe – viņas lugas žūrija iekļāvusi visās trīs grāmatās, bet arī lielisks un atsaucīgs cilvēks ar daudz un dažādām prasmēm un nenovērtējamu dzīves pieredzi. Kopā mēs *izejam cauri* visām lugām vairākas reizes, diskutējam, domājam, kā būtu labāk... Man prieks, ka Biruta novērtē manu veikumu, un prieks arī par autoriem, kuru darbi tagad ir lasāmi grāmatās – tā ir nemainīga vērtība visos laikos.

“Cilvēkspārnā”, kā jau lasāms uz grāmatas vāka, publicētas lugas, domātas bērniem un jauniešiem. Kas te, manā skatījumā, interesants? Tās caurvij dažādas eksistenciālas tēmas, piemēram, Māra Bortņikova lugā “Kā pavasari” mazs zēns kopā ar tēvu ierodas vecāsmātes bērēs – viņam jāatvairās no cilvēka, kuru nekad nebija redzējis. Bet autors mazajā zēnā atraisa fantāziju ar notikumiem, kas ļauj viņam iepazīt šo veco, bet ziedus mīlošo sievieti, un kura lugas noslēgumā puisēnam kļūst par mīļu un tuvu cilvēku. Vai arī Leldes Stumbres luga “Bērni”, kuras galvenie varoņi ir divi iemīļējušies jaunieši, bet, vecāku nesaprasti, *aizlido* kā tauriņi pavasara siltajā gaisā. Lasot šo lugu, ļoti vēlējos citu – laimīgu – nobeigumu un saprotu, cik svarīgi pieaugušajiem ir “runāt savu bērnu valodā”, vairāk ieklausīties un atbalstīt, jo pieredzes trūkums un bērnu dziļie pārdzīvojumi nereti noved pie paškaitējuma ar neatgriezeniskām sekām. Arī pārējās lugas caurvij spēcīgs zemteksts par vērtībām, ieradumiem, atkarībām, būšanu šeit un tagad. Priecē arī grāmatas vizuālais noformējums – tā ir Birutas meitas Marijas, kura nav profesionāla māksliniece, glezna, kas lieliski sasauca ar publicētajām lugām.

Iesaku ikvienam, jo nav tāda vecumposma, kad viss ir zināms un neko jaunu it kā nevar iegūt, izlasīt gan šo lugu krājumu, gan pirmos divus. Tie bagātinās jūsu garīgo pasauli, iespējams, apliecinās sen zināmo, bet tikpat iespējams, dos vielu pārdomām, jo viss līdz ar gadu desmitiem, simtiem mainās... Bet vai mainās mūsu vērtības un uzskati?

Lappusi sagatavoja Z.Logina

Saruna

Energoresursu cenas kāpušas tikai uz augšu

Kā tika solīts, līdz 2022.gada beigām siltumenerģijas tarifs Balvu pilsētā nemainījās, kaut gan kurināmā izmaksas palielinājās jau 2022. gada pavasarī, līdz sasniedza to trīskārtīgu pieaugumu. Lai kompensētu kurināmā izmaksas, Sabiedrisko pakalpojumu regulatora oktobrī apstiprināto jauno, paaugstināto siltumenerģijas tarifu (88,77 Eur/MWh) "Balvu Enerģija" piemēros, sākot ar 2023.gada janvāra mēnesi. Ar ko balveniešiem rēķināties šajā apkures sezonā? Par to saruna ar AS "Balvu Enerģija" valdes priekšsēdētāju SANDRI ŠALAJEVU.

Kad patērētāji saņems pirmo rēķinu ar siltumenerģijas izmaksām pēc jaunā tarifa?

Pirmo rēķinu ar jauno tarifa izcenojumu cilvēki saņems šī gada februārī, kas tiks sastādīts par janvārī izmantoto siltumenerģiju.

Kā siltumenerģijas rēķinus ietekmēs valsts atbalsta programma?

Redzot ārkārtas situāciju enerģētikas sektorā, valsts pārvalde par visefektīvāko palīdzību iedzīvotājiem šai apkures sezonai radusi risinājumu kompensēt 50% no siltumapgādes tarifa robežās no 68 līdz 150 eiro par megavatstundu un 90% no tās daļas, kas pārsniegs 150 eiro par megavatstundu. Atbalsta periods būs līdz šī gada 30.aprīlim un atbalstu piemēros automātiski.

Tas nozīmē, ka līdz 2023.gada 30.aprīlim siltumenerģijas tarifs atbalsta ietekmē būs $68,00 + ((88,77 - 68,00) / 2) = 78,39$ Eur/MWh un klientiem nebūs jāiesniedz iesniegumi atbalsta saņemšanai. To darīs AS "Balvu Enerģija", piestādot rēķinu atbalsta sniedzējam. Bet, beidzoties apkures sezonai, karstā ūdens sagatavošanai piemēros pilno tarifu.

Tarifs līdz 2023.g. Eur/MWh	Tarifs ar 2023.g. Eur/MWh	Tarifs ar valsts atbalstu No 01.01.2023. līdz 30.04.2023. Eur/MWh
51,51	88,77	78,39

Kā izmainīsies izmaksas par siltumenerģiju aukstākajā ziemas mēnesī un gada griezumā?

Klientiem piestādītajos rēķinos parādās megavatstundas cena, apsildāmā-apdzīvotā platība kvadrātmetros un iztērētā siltumenerģija megavatstundās (MWh). Ir skaidrs, ka vairumam cilvēku, kuriem nav saskarsmes ar enerģētiku, mērvienība megavats neko neizsaka un ikdienas darbos nav laika atsvaidzināt zināšanas. Vieglāk saprotams tarifa palielinājuma aprēķins uz izmaksām ziemas aukstākajā mēnesī – cik tad eiro vairāk būs jāmaksā par siltumenerģiju apkurei gadā. Kā piemēru apskatīsim trīs Balvu pilsētas ēkas ar dažādu energoefektivitāti (skatīt pielikumu). Pieņemsim, ka katrā ēkā ir dzīvoklis ar 52 m² (sava dzīvokļa laukumu varēs pārreķināt, izdalot tabulā attēloto skaitli ar 52, un sareizinot ar sava dzīvokļa laukumu). Izmantosim reālos 2021.gada enerģijas patēriņa datus. Aprēķinus veiks, neskatot siltumenerģijas patēriņu karstajam ūdenim, un neiekļausim nodokļus.

Redzam, ka Tautas ielas ēkā 52m² liela dzīvokļa apkures izmaksas pēc vecā tarifa ziemas mēnesī bija 56 eiro bez nodokļiem (gadā kopā apkure izmaksāja 262 eiro). Toties pie jaunā tarifa ar valsts atbalstu tās būs 85,12 eiro ziemas mēnesī (gadā kopā 398,24 eiro). Salīdzināšanai tabulā parādīti rezultāti, ja Balvu pilsētā būtu Rēzeknes tarifs, kur redzams, ka ēkai Stacijas ielā gada izmaksas apkurei būtu 1255,5 eiro ar valsts atbalstu un 2343,60 eiro bez valsts atbalsta, plus nodokļi. Aprēķini arī liecina, ka, salīdzinot ar Stacijas ielas māju, ēkai Tautas ielā ir gandrīz uz pusi mazāki siltumenerģijas patēriņi. Tas norāda, ka ēka un iedzīvotāju siltumenerģijas patēriņš ir ieradumi ir būtiski energoefektīvāki.

Pielikums

Tarifs Eur/MWh	Tautas 2		Pilsoņu 23		Stacijas 15	
	Par 02.21. (Eur)	21.gada izmaksas (Eur)	Par 02.21. (Eur)	21.gada izmaksas (Eur)	Par 02.21. (Eur)	21.gada izmaksas (Eur)
51,51	56.00	262.00	80.00	421.00	101.00	558.00
88,77	96.32	450.64	137.6	724.12	173.72	959.76
78,39*	85.12*	398.24*	121.60*	639.92*	153.52*	848.16*
Rēzeknes						
216,69	235.20	1100.40	336.00	1768.20	424.20	2343.60
115,67*	126.00*	589.50*	180.00*	947.25*	227.25*	1255.5*

* ar valsts atbalstu

Kādi siltumenerģijas tarifi ir citās pilsētās?

Siltumenerģijas tarifu un to vēsturiskās izmaiņas var apskatīt sabiedrisko pakalpojumu regulatora mājas lapā, izvēloties sadaļu "Lietotājiem", tad "Siltumenerģija", tad "Nozāres rādītāji". Redzams, ka Rīgā un Pierīgā tarifs (Eur/MWh) ir no 100 līdz 300, Vidzemē no 84 līdz 159, kur zemākais ir Alūksnē. Kurzemē ir līdzīgi, bet izceļas Ventspils ar tarifu 54,9. Latgalē izceļas Rēzekne ar tarifu 216,69 un Daugavpils – 175,59, bet ar zemiem tarifiem izceļas Ludza – 46,06, Preiļi – 54,23 un Krāslava 51,44 eiro par megavatstundu.

Kas tad ir tas veiksmes stāsts zemajiem tarifiem?

Skatāmies SIA "Ludzas apsaimniekotājs" mājas lapu, kur siltumenerģijas tarifs tomēr ir 96,96, nevis 46,06. "Krāslavas namu" mājas lapu, kur tarifs tomēr ir 101,43. Telefonsarunā ar "Ventspils siltums" noskaidrojas, ka tarifs būs 88. Varam secināt, ka Latvijas zemākie tarifi (no 80 līdz 90 eiro par megavatstundu), ir valsts pierobežu pilsētās. Savukārt vislielākie tarifi no 170 līdz 330 eiro ir lielpilsētās – Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē u.t.t.. Tātad nekāda veiksmes stāsta nav.

Un atkal jautājums, kā mazajā Latvijā var būt tik liela tarifu atšķirība. Piemēram, no 80 līdz 330 eiro?

Lai atbildētu uz šo jautājumu, patiešām jāgatavojas, jāveic lielāka izpēte. Taču savā darba pieredzē esmu sapratis, ka lielpilsētās cilvēku un uzņēmumu, pašvaldības savstarpējās attiecības balstās uz kapitālisma principiem, mazpilsētās vairāk uz sociālisma. Iespējams, tas ir tas iemesls.

Kāds ir tarifu maiņas iemesls? Kā to var ietekmēt "Balvu Enerģija"?

Ir iekšējais un ārējais tirgus. Līdz šim no ārējā tirgus Baltkrievijas un Krievijas iekšējā tirgū ieplūda lēta koksne un tās izstrādājumi, kuri summējās ar iekšējā tirgū (Latvijā) izstrādāto koksni. Tās pietika gan ārējā, gan iekšējā tirgus pieprasījumiem. Šobrīd Baltkrievijas un Krievijas energoresursi netiek ievesti Eiropā, bet pieprasījums pēc tiem ir liels. Tas palielina cenu. Šāda situācija ir ar visiem energoresursiem. Latvijā salīdzinoši lēti tiek ražota elektroenerģija un koksnes kurināmais. Bet kapitālismā ir vienkārši noteikumi – kurš maksā vairāk, tam arī pārdod. Tautas pārstāvji parūpējušies, lai Latvijas energoresursi nonāktu biržās un tiktu pārdoti par augstāko cenu. Energoresursu tirgotāji un starpnieki iegūst lielāku peļņu, šai cenai mums, vietējiem, jāturās līdz. Atliek tikai izveidot pensiju biržu, kur Eiropas pensionāra 1200 eiro lielo pensiju samaisa vienā katlā ar mūsu pensionāra 300 eiro pensiju un izdala līdzīgi uz cilvēku. Rezultātā sanāk 750 eiro. Tad droši varētu apmaksāt rēķinus. Gaidīsim "Eiropas pensiju" biržu. Un te var redzēt valsts pārvaldes prioritātes. "Balvu enerģija" iekšējā tirgū ir mazs spēlētājs, kas nozīmē, ka nevaram ietekmēt ne iekšējo, ne ārējo tirgu. Piemēram, ar savu šķeldas iepirkumu nevaram ietekmēt šķeldas cenas Rīgā vai Rēzeknē, varbūt tikai Alūksnē un Gulbenē. Bet Rīga ar savu iepirkumu droši ietekmē šķeldas cenu Balvos. Mazajiem palīdz tikai izveicība. Jebkurš ekonomikas students zina, ka iekšējo tirgu no ārējā ietekmes var pasargāt ar eksporta un importa nodokļiem. Bet man ir nelāga nojausma, ka, domājot tikai un vienīgi par "mūsu labklājību", parakstīti tādi līgumi, kur šāda iespēja ir atcelta.

Ko tādā gadījumā darīt klientam? Kā samazināt rēķinus par siltumenerģiju?

Par siltumenerģijas cenu pieaugumu tika runāts jau sen, daudz un dažādi ieteikumi atrodami sociālajos tīklos. Ir no sērijas "televizorā teica", gan politiķu, akademiķu, plēvju, vates un putuplasta tirgotāju viedokļi. Ir iespēja tos izvēlēties pēc ticības un pieredzes, tādēļ nav lielas vajadzības pārpublicēt. Man patīk realitāte, skaitļi, salīdzinājumi un secinājumi. Varu padalīties ar novērojumiem un ieteikumiem no savas vairāk nekā 25 gadu pieredzes enerģētikā. Iespējams, kādam noder. Kopā padomāsim par daudzdzīvokļu ēkas siltumenerģijas ekonomijas iespējām un robežām.

Kādas tad pakalpojuma saņēmējam ir šīs iespējas?

Iepriekš attēlotajā siltumenerģijas izmaksu tabulā starp dažādām Balvu pilsētas ēkām redzam, ka iedzīvotāji Tautas ielā par siltumenerģiju uz 52 m² maksā gandrīz uz pusi mazāk, nekā Stacijas ielas ēkā. Abas ēkas nav aplimētas ar vati vai putuplastu, abas būvētas padomju laikā, abas bloku mājas. Atšķirīga ir platība, projekti un, iespējams, materiālu siltumvadāmība. Tautas ielas ēka pasargāta no vējiem, jo atrodas starp citām ēkām, savukārt Stacijas ielas ēka ir vēju ielenkta. Zināms, ka Steķentavā temperatūra ir par diviem grādiem zemāka nekā pilsētas centrā. Ir tāda parādība, ja pie

centra katlumājas ārējā gaisa temperatūra ir -17 grādi pēc Celsija, tad Steķentavā tā noteikti būs -19. Kāds teiks, ka enerģijas skaitītāji mānās. Šo apgalvojumu var izslēgt, ja apskata statistiku vismaz trīs gadu griezumā, jo katru gadu skaitītājus ved uz pārbaudi (to neveic "Balvu Enerģija"). Redzam, ka ēkai Stacijas ielā būs lielākas iespējas un efekts no energoefektivitātes pasākumiem, tajos ieguldītie līdzekļi ātrāk atmaksāsies, bet ēkai Tautas ielā tās ir mazākas. Parasti iesaku sākt ar cauruļvadu sakārtošanu, to izolēšanu, nekontrolētu caurvēju novēršanu, bēniņu un jumta sakārtošanu. Šie pasākumi nav populāri, jo nepieciešami zinoši cilvēki, katrā ēkas sistēmā jāiedziļinās - grūtāk strādāt pēc konveijera principa, apgrozās mazāk līdzekļu. Tomēr mājas Stacijas ielā gadījumā būtu jāapskata risinājumi pasargāšanai no vēju ietekmes un sienu siltumnoturības palielināšanai.

Ir Balvu pilsētā arī smagāki gadījumi nekā Stacijas ielā. Par piemēru ņemsim apkures aprēķinu par 2021.gada februāri. Vienā Tirgus ielas ēkā par 52 m² platību, atbilstoši tabulai, apkure sanāk 167 eiro (gadā tā būtu 920 eiro pēc vecā tarifa). Ja salīdzina ar Tautas ielu, kur maksā par apkuri šajā pašā mēnesī ir 56 eiro un 262 eiro gadā, tad tā ir liela atšķirība. Šajā Tirgus ielas ēkā savulaik daļa īpašnieku atteicās no centrālās apkures, bet ēkas cauruļvadu sistēmu nepārveidoja, līdz ar to siltums daļēji cirkulē caur visām telpām u.t.t. Daudzdzīvokļu ēkās tikai ārējās sienas ir temperatūru izolējošas, bet iekšējās nav. Tas nozīmē, ka dzīvokļi ar centrālo apkuri daļēji silda arī tos, kuri netiek apsildīti vai ir ar zemāku temperatūru. Šīnī gadījumā visefektīvākais būtu cauruļvadu pārveidošana un individuālo siltummezglu ar skaitītājiem uzstādīšana, kā arī starpsienu starp dzīvokļiem siltināšana. Šis ir spilgts piemērs tam, ka nav izpratnes par kopīpašumu.

Ko darīt dzīvokļa īpašniekam?

Vienkāršākais ir izvēlēties dzīvot ēkā, kur dzīvokļu īpašnieki saprot, ka visiem jāpiedalās ēkas uzturēšanā, un atbalsta mājas vecāko centienus. Kādreiz jāpiedod kādam bērnam, kurš nogājis no ceļa un šajā dzīves posmā nerūpējas ne par savu dzīvokli, ne par kopējā mērķa sasniegšanu. Parasti šādās ēkās ir viszemākās izmaksas. Ja esat izlēmusi par labu kādam energoefektivitātes pasākumam un nevarat saprast, kā būs iespējams novērtēt rezultātus, tad jāsāk ar statistiku. Iesaku savākt gada griezuma patēriņa datus (patērētā siltumenerģija MWh/gadā un apsildāmā platība m²) starp līdzīgām ēkām vienā rajonā. Izdalām kopējās megavatstundas uz m² un iegūstam, cik megavatstundu tērēts viena m² apsildei gadā. Tas būs jūsu ēkas kopējais vidējais rādītājs. To pašu izdarām tikai ar savu ēku. Piefiksējam rezultātus. Veicam energoefektivitātes pasākumu un atkal savācam šos datus. Un te jau būs diezgan precīzi dati, par cik procentiem uzlabojusies jūsu ēkas energoefektivitāte un kādi būs jūsu ietaupījumi. Manuprāt, ir neprecīzi salīdzināt patēriņu pirms un pēc siltināšanas vienai un tai pašai ēkai, jo salīdzināmo gadu (pirms un pēc energoefektivitātes pasākumiem) vidējā temperatūra, nokrišņi, saulainība, vējainība, būtiski atšķiras.

Turpinājums 11.lpp.

Skumjās svētku atskaņas

“Kurš nogalināja Ziemassvētku eglīti?”

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Reiz mežā dzima... Attēlos redzams, kā eglīte izskatījās, kad tā vēl kupli zaļoja, un pēc notikušā, kad skaistā koka vairs nav. Eglītes cirtējam jāautā, vai tā labi kalpoja un skuju ātri nenobira? Bet vai nozāģētā skuju koka vietā kaut kad plānots iestādīt jaunu eglīti? V.Bukšs atzīst, ka to diez vai darīs, jo konkrēti tajā apkārtnē, kur atradās eglīte, ļauj visam ritēt pēc dabas likumiem. “Mēdzu teikt, – kamēr elpoju, tikmēr cenšos saglabāt dabisko vidi,” stāsta viņš.

Nepatīkamus notikumus aizvadītā gada nogalē piedzīvoja mūspusē un visā Latvijā pazīstamais laika zīmju vērotājs no Viļakas VILIS BUKŠS, kura privātajā mežā kāds nozāģēja vairāk nekā desmit gadus lolotu eglīti.

“Kurš nogalināja Ziemassvētku eglīti? Otrajos Ziemassvētkos privātpašumā apciemojot savu eglīti, atradu tikai griezuma vietu... Ziemassvētku eglīti auklēju 13 gadus. Šogad kāds laupītājs, nezināms nelietis ar sniegā atstātām pēdām, to nežēlīgi nogalināja. Pēdējo reizi eglīti apciemoju ziemas saulgriežos,” sociālajos tīklos rakstīja V.Bukšs.

Lai pamostas sirdsapziņa...

To, ka skaistās eglītes nozāģēšana ir ļoti nepatīkams un emocionāls brīdis, V.Bukšs neslēpa arī sarunā ar laikraksta “Vaduguns” žurnālistu. Viņš pastāstīja, ka pārdzīvojumi bija tik lieli, ka todien, kuplās eglītes vietā ieraugot celmu, nespēja pateikt ne vārda un burtiski apsēdās sniegā. “Pēc eglītes nozāģēšanas negulēju visu nakti... Apkārtne, kur atradās eglīte, ir absolūti dabiska. Tur aug dažādi augi, un ar cilvēka roku to dzīvī īpaši neiejaucos. Arī eglīte nebija stādīta, bet tā sāka augt pati, kuru zālē atradu pirms 13 gadiem. Turklāt eglīte bija īpaša – ne tāda, kā daudzviet mežos sastopamās. Tās izskats atgādināja kadiķu un egles krustojumu, jo turpat netālu aug gan kadiķis, gan arī priedīte. Nu, lūk, un eglīte no ceļa atradās apmēram 80 līdz 100 metrus. Jā, tā citiem cilvēkiem bija viegli pamanāma, bet vai tad apkārtnē netrūkst “Latvijas valsts mežu” apsaimniekoto mežu, kas katru gadu katrai mājāsaimniecībai ļauj nocirst pa vienai eglītei? Cik uziet! Turklāt valsts mežos mēdz augt pa piecām, sešām eglītēm vienuviet, tādēļ ir arī ļoti vērtīgi tās paretināt. Tomēr nē... Vajadzēja lēkt pāri grāvim un zāģēt nabaga eglīti, kas atradās privātpašumā... Vēl vairāk. To, ka tas ir privātpašums, var skaidri redzēt. Ir gan robežstabs, gan iestaigātas taciņas. Koki un kopumā daba, tā ir dzīvība. Tāpēc es iedomājos, kā eglīte tika zāģēta, pēc tam vilkta pa sniegu... Mijais cilvēks... Nesaprotu, kādēļ tā jārikojas...” asarām acīs stāsta viņš.

Jāpiebilst, ka V.Bukšs uzreiz pēc notikušā ar oficiālu iesniegumu vērsās Valsts policijā. To, ka vainīgo atradīs, viņš gan necer. Protams, arī nekādas lielas materiālas vērtības eglītei nebija, bet šajā gadījumā runa jau nav par naudas lietām.

Jautāts, ko eglītes zāģētājam novēl jaunajā gadā, V.Bukšs apēl pie šī cilvēka sirdsapziņas. “Droši vien eglīti bija paredzēts novietot un tā joprojām atrodas kādās mājās. Kur gan citur... Un droši vien mājās, kur atrodas eglīte, ir ģimene, bērni. Kā cilvēks, kurš nozāģēja šo daudzus gadus loloto privātpašuma eglīti, skatās bērniem acīs? Vai tā ir dāvana bērniem? Lai šim cilvēkam pamostas sirdsapziņa...” ar skumju sirdi šajā gadā eglītes zāģētājam vēl V.Bukšs.

Privātā mežā bez atļaujas cirst nedrīkst!

Lai arī Ziemassvētki jau pavadīti, Jaunais gads sagaidīts un vismaz lielākajai daļai iedzīvotāju eglītes meklējumi vairs nav aktuāli, atgādinām, ka to svētkiem var doties meklēt tikai AS “Latvijas valsts meži” (LVM) apsaimniekotajos mežos Latvijas teritorijā, kas dabā apzīmēti ar “LVM” īpašuma zīmēm – “LVM” logotipu uz dzeltena fona. “LVM” apsaimniekoto mežu izvietojumu precīzi var aplūkot arī lietotnē ‘LVM GEO Mobile’.

“LVM” apsaimniekotajos mežos savām vajadzībām vienu eglīti drīkst nocirst meža ceļu trasēs, grāvjos, stigās, zem elektrolīnijām un pieaugušā mežā zem lielajiem kokiem. Svarīgi atgādināt, ka, cērtot vai zāģējot eglīti, tā augstumā nedrīkst pārsniegt trīs metru garumu, eglītes celma caurmēram jābūt mazākam par 12 cm un koks jānozāģē līdz ar zemi. Ja atstāsiet augstu celmu, uz tā var savainoties meža dzīvnieki. Savukārt eglīti nedrīkst cirst citu īpašnieku mežos bez atļaujas, publiskā dabas parkā, jaunaudzēs un īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, kas atzīmēta ar ozollapu!

Zaudējumi – vairāk nekā divi simti tūkstoši eiro

Jāuzsver, ka šī publikācija nav tikai emocionāls stāsts par V.Bukša eglīti, jo nelikumīga koku ciršana un mežu bojāšana ir aktuāla problēma, kas Latvijā notiek regulāri. Kā vēsta Valsts meža dienesta aktuālākais pieejamais publiskais pārskats par 2021.gadu, togad dienests konstatēja kopumā 765 meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumus, no kuriem 271 protokols tika iesniegts kriminālprocesa uzsākšanai, un pieņemti 494 lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu vai atteikumu to uzsākt. Lielākā daļa no 2021.gadā konstatētajiem pārkāpumiem bija tieši par augošu koku patvaļīgu ciršanu – 268 gadījumi jeb 35% no visu konstatēto pārkāpumu skaita. Minēto pārkāpumu gadījumos nelikumīgi tika izcirsta koksne 4974 m³ apmērā, kas aprēķināts kā mežam nodarītie zaudējumi 254 342 eiro apmērā.

Atsaucoties uz šo pašu dienesta sagatavoto pārskatu, jāpiebilst, ka Latvijas teritorijā ir 6,46 miljonus hektāru liela. Pēc Meža valsts reģistra datiem mūsu valstī meža zemju platības aizņem 3,39 miljonus hektārus, no kurām mežs - 3,08 miljonus hektārus lielu platību. Salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm, Latvija pieskaitāma pie mežiem bagātām valstīm, jo Eiropā mežs vidēji aizņem 33% no sauszemes teritorijas, kamēr Latvijā meža zemes aizņem 52%. Valsts apsaimniekošanā atrodas 1,49 miljoni hektāru (49%) meža, savukārt pārējo apsaimniekotāju meži sastāda 1,58 miljonus hektāru (51%). Tāpat jāpiebilst, ka Latvijas mežus pārsvarā veido tieši skuju koki.

Informē policija

Joprojām brauc ar neatbilstošām riepiem

Aizvadītajā gadā no 19. līdz 21.decembrim Valsts policija sadarbībā ar “Ceļu satiksmes drošības direkciju” Latgalē rīkoja profilaktiskus pasākumus, lai pastiprināti pievērstu uzmanību transportlīdzekļu riepu protektora dziļumam. Likumsargi reidos pārbaudīja kopumā 709 transportlīdzekļus, no kuriem 31 autovadītājs pārvietojās ar ziemas laikam neatbilstošu riepu protektora dziļumu – mazāku par četriem milimetriem.

Septiņiem transportlīdzekļiem pārbaudīto riepu protektora dziļums bija kritisks, tādēļ turpat, pārbaudes vietā, tika anulētas tehniskās apskates uzlīmes un aizturētas valsts reģistrācijas numura zīmes. Arī vēl 24 transportlīdzekļiem riepu protektora dziļums bija mazāks par četriem milimetriem, kuriem anulēja tehniskās apskates uzlīmes un izsniedza pagaidu atļaujas. Vienai no automašīnām konstatēja 2,15 milimetru protektora dziļumu, kas bija vismazākais no visiem pārbaudītajiem transportlīdzekļiem. Savukārt viens autovadītājs brauca ar transportlīdzekli, kas bija aprīkots ar vasaras riepiem. Šādu riepu izmantošana ziemas apstākļos ir īpaši bīstama.

“Latvijas likumdošana nosaka, kādam jābūt minimālajam riepu protektora dziļumam, lai nodrošinātu ceļu satiksmes drošību. Nodilušas riepas ir bīstamas, tāpēc ceļu satiksmes noteikumi paredz, ka minimālais pieļaujamais protektora dziļums vasaras riepiem ir 1,6 milimetri, bet ziemas riepiem – 4 milimetri. Atgādinām, ka ziemā braukšana bez laika apstākļiem piemērotām riepiem ir bīstama. Saskaņā ar Ceļu satiksmes likumu, par tāda transportlīdzekļa izmantošanu ceļu satiksmē, kuram ir nepietiekams normatīvajos aktos noteiktais riepu protektora dziļums vai ir riepu bojājums, kas apdraud satiksmes drošību, transportlīdzekļa vadītājam piemēro brīdinājumu vai naudas sodu no 15 līdz 55 eiro. Valsts policija aicina ikvienu satiksmes dalībnieku būt atbildīgam un domāt par savu un līdzcilvēku drošību ceļu satiksmē!” uzsver likumsargi.

Valsts policija arī turpmāk aktīvi uzraudzīs ceļu satiksmi.

Informē CSDD

Izsniedz jauna parauga dokumentus

No vakardienas VAS “Ceļu satiksmes drošības direkcija” (CSDD) sākusī izsniegt jauna parauga vadītāja dokumentus (tajā skaitā vadītāja apliecības) ar moderniem pretviltošanas elementiem, kas iestrādāti ar šī brīža jaunākajām tehnoloģijām.

Jaunajos dokumentos būs krāsaina, ar lāzergravēšanas tehnoloģiju iestrādāta fotogrāfija. Atbilstoši jaunāko tehnoloģiju sniegtajām iespējām, tiks modernizēti arī citi drošības elementi – taktīli (ar tausti jūtami detalizēti gravējumi), kā arī ultravioletajā gaismā redzami attēli. Norādītie drošības elementi tiks iestrādāti visu veidu vadītāju dokumentos – ne tikai vadītāja apliecībā. Lai uzsāktu šo dokumentu izsniegšanu, aizvadītā gada izskaņā un šī gada pirmajās dienās desmit CSDD Klientu apkalpošanas centros (KAC), kuros tiek nodrošināta vadītāja dokumentu izsniegšana, notiks nepieciešamo tehnisko līdzekļu un jaunās sistēmas programmatūras nomaiņa. Pāreja uz jaunā tipa vadītāja dokumentu izsniegšanu notiks pakāpeniski pēc šāda grafika:

- **No 2.janvāra** – Rīgas, Daugavpils, Liepājas un Valmieras KAC;
- **No 3.janvāra** – papildus Jelgavas un Rēzeknes KAC;
- **No 4.janvāra** – papildus Talsu un Gulbenes KAC;
- **No 5.janvāra** – visos desmit CSDD KAC, tajā skaitā Jēkabpils un Ventspils KAC.

Maksa par dokumentiem nemainās (par vadītāja apliecības maiņu – 22,05 eiro). Tāpat jāuzsver, ka visas līdz šim izsniegtās vadītāja apliecības derīgas līdz norādītā termiņa beigām. Taču, mainot šo dokumentu, obligāti jāpārlicinās par veselības pārbaudes derīguma termiņu.

Dievkalpojumi janvārī

ROMAS KATOĻU DRAUDZĒS

Balvos – 6.janvārī – piektdiena, Kunga Epifānija (obligātās svinības), Sv.Mise – plkst. 11.00 un plkst. 18.00 (šodien atturība no gaļas ēdieniem nav saistoša); 8.janvārī – svētdiena, Kunga Kristīšanas svētki, Sv.Mise – plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 15.janvārī – parastā liturģiskā laikposma II svētdiena, Sv.Mise – plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 22.janvārī – parastā liturģiskā laikposma III svētdiena, Sv.Mise – plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 29.janvārī – parastā liturģiskā laikposma IV svētdiena, Sv.Mise – plkst. 8.00 un plkst. 11.00.

Sprogu baznīcā – 15.janvārī – parastā liturģiskā laikposma II svētdiena, Sv.Mise – plkst. 14.00.

Balvu pansionātā – 6.janvārī – piektdiena, Kunga Epifānija (obligātās svinības), Sv.Mise – plkst.14.00 (šodien atturība no gaļas ēdieniem nav saistoša).

Šķilbēnos – 6.janvārī – Kunga Epifānija, Kunga Parādīšanās svētki – plkst.18.00; 8.janvārī – Kunga Kristīšana – plkst. 10.00; 15.janvārī plkst. 10.00; 22.janvārī plkst. 10.00; 29.janvārī plkst. 9.00.

Baltinavā – 6.janvārī – Kunga Epifānija, Kunga Parādīšanās svētki – plkst.11.30; 8.janvārī – Kunga Kristīšana – plkst. 11.30; 15.janvārī plkst. 11.30; 22.janvārī plkst. 11.30; 29.janvārī plkst. 11.30.

Tilzā – 6.janvārī – Kunga Epifānija, Kunga Parādīšanās svētki – plkst. 10.00; 8.janvārī – Kunga Kristīšana – plkst. 14.30; 15.janvārī plkst. 14.30; 22.janvārī plkst. 14.30; 29.janvārī plkst. 14.30.

Bēržos – 6.janvārī – Triju Ķēniņu jeb zvaigznes diena (šajā dienā tiks svētīts krīts, viraks un cēlmetāli) – plkst. 9.30; 8.janvārī plkst. 10.00; 15.janvārī plkst. 9.30; 22.janvārī plkst. 10.00; 29.janvārī plkst. 10.00.

Augustovā – 6. janvārī Triju Ķēniņu jeb zvaigznes diena (šajā dienā tiks svētīts krīts, viraks un cēlmetāli) – plkst. 12.00; 15.janvārī plkst. 12.00.

Rugājos – 6.janvārī – šajā dienā tiks svētīts krīts, viraks un cēlmetāli – plkst.14.00; 15.janvārī plkst. 14.00.

Krišjānos – 8.janvārī – Triju Ķēniņu jeb zvaigznes diena (šajā dienā tiks svētīts krīts, viraks un cēlmetāli) – plkst. 13.00; 12.janvārī plkst.13.00; 22.janvārī plkst. 13.00.

Skujetniekos – 5.janvārī – Triju Ķēniņu jeb zvaigznes diena (šajā dienā tiks svētīts krīts viraks un cēlmetāli) – plkst.12.00.

Kupravā – svētdienās plkst.12.00.

Viļakā – 6.janvārī – Kunga parādīšanās, Triju Ķēniņu diena (obligātās svinības, svēti krītu, viraku un cēlmetālus), Sv.Mise – plkst. 11.00 un 18.00; 8.janvārī – Kunga Jēzus Kristīšanas svētki, Sv.Mise – plkst.11.00; 15.janvārī – parastā liturģiskā laika posma II svētdiena, Sv.Mise plkst. 11.00; 22.janvārī – Dieva Vārda svētdiena, Sv.Mise – plkst. 11.00; 29.janvārī – parastā liturģiskā laika posma IV svētdiena, Sv.Mise – plkst. 11.00.

LUTERISKAJĀS DRAUDZĒS

Balvos – 6.janvārī – Zvaigznes dienas dievkalpojums – plkst.18.00; 8.janvārī dievkalpojums plkst.10.00; 15.janvārī dievkalpojums plkst.10.00; 22.janvārī dievkalpojums plkst. 10.00.

Tilzā – 8. janvārī – dievkalpojums (pēc dievkalpojuma Ziemsvētku sadraudzība) – plkst.16.00; 29.janvārī dievkalpojums plkst. 13.00.

Viļakā – 8.janvārī – dievkalpojums (pēc dievkalpojuma Ziemsvētku sadraudzības eglīte) – plkst. 12.00.

Kārsavā – 15. janvārī dievkalpojums plkst. 13.00.

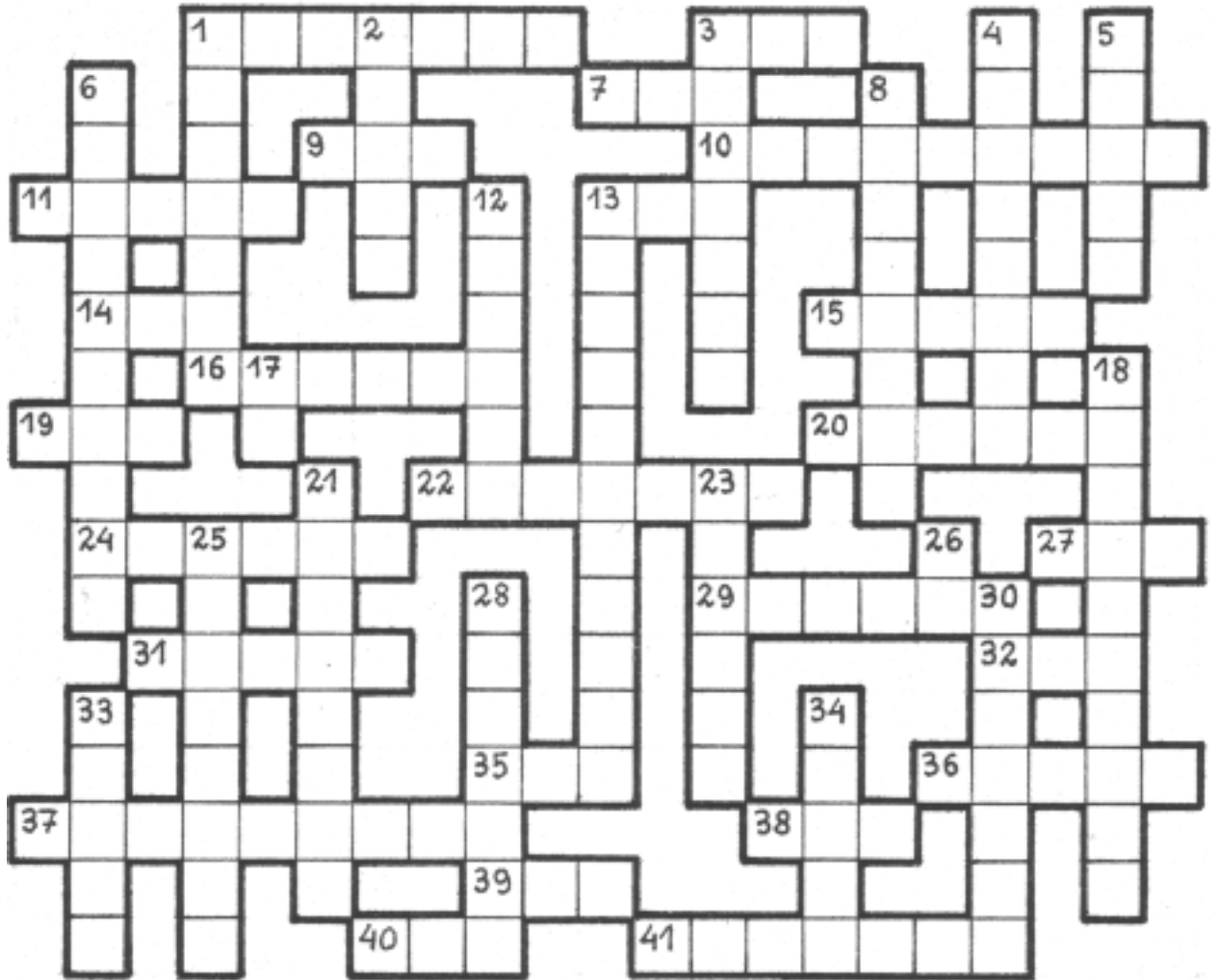
PAREIZTICĪGAJĀS DRAUDZĒS

Balvos – baznīca atvērta katru dienu no plkst. 9.00 līdz 13.00 (priestera tālr.2023040).

Krustvārdu mīkla

Krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu. Atbildes gaidām līdz 25.janvārim.

Sastādīja G.Gruziņa

1.kārta

Decembra mīklu atrisināja: I.Svilāne (Lazdukalns), A.Mičule (Tilža), Ļ.Baranova, Z.Pulča, J.Pošeika (Balvi), I.Homko (Medņeva).

Par decembra krustvārdu mīklas atrisināšanu balvu saņem ALVĪNA MIČULE no Tilžas. Pēc balvas griezties redakcijā.

Mīklu sērija "Pagasti – 32"

Horizontāli: 1. P., izveidots 1936.gadā, atdalot daļu no Balvu p. 3. Asi augi, aug mitrās pļavās un upju krastos. 7. Nots. 9. Putnkopības produkts (viens.). 10. Vārdadiena 15.janvārī. 11. Graudzāļu dzimtas kultūraugs, kuru audzē graudu un zaļmasas ieguvei. 13. Rāj. 14. Dabas objekts Šķilbēnu p. Stiglovas gravā. 15. Gaidīt, ilgoties, paredzot ko labu, vēlamu. 16. Lielas ģimenes. 19. Kas ir Dzīkste? 20. Pie kuras dzelzceļa stacijas līnijas Ieriķi-Abrene Otrā pasaules kara laikā vācu kara aviācija Luflwaffe izveidoja lidlauku? 22. Ragavas. 24. Lielākais apriņķis Latvijā 1923.gadā (6547,6 m²). 27. Māja, celtne. 29. P., izveidots 1922.gadā, atdalot daļu no Balvu p. 31. Druvu dievība latviešu mitoloģijā. 32. Tek. 35. Nominatīva jautājums. 36. Apdzīvota vieta, kur Latvijas Neatkarības karā Ziemeļlatgales atbrīvošanas operācijas laikā atradās Latgales divīzijas štābs. 37. No kuras guberņas Ludzas apriņķim 1920.gada augustā pievienoja Kačanovas, Tolkovas un Višgorodas p.? 38. Tunelis, gaitenis, pa kuru pārvietojas gājēji. 39. Upe, kuras krastā atrodas Upesgala apmetne – valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis. 40. Kopta, kultivēta zeme, arī laukuma mērvienība. 41. P., izveidots 1919.gadā, atdalot daļu no Viļakas (Marienhauzenas) p.

Vertikāli: 1. Kurā p. 1935.gadā latvieši bija 91% no iedzīvotāju skaita? 2. Izglītības darbinieks, publicists, aktīvs trimdas darbinieks, Oklahomas "Daugavas vanagu" apvienības dibinātājs, dzimis 1912.gada 1.aprīlī Baltinavas p. "Paegļos". 3. Notārs, pašvaldību darbinieks, 1926.g. – Balvu miesta domnieks, 1928.g. – Balvu pilsētas domes priekšsēdētājs (vārds). 4. P., izveidots 1930.gadā, atdalot daļu no Baltinavas un Viļakas p. 5. Ciems Briežuciema p. 6. Kurā apgabalā 1941.-1944.g. ietilpa Abrenes apriņķis? 8. Kurā guberņā 1918.gada sākumā ietilpa Ludzas apriņķis? 12. 1926.gadā Balvi iegūst ... tiesības. 13. Kurā muižā pēdējos dzīves gadus pavadīja vācbaltu-poļu publicists, vēsturnieks, etnogrāfs, Latgales vēstures pētnieks Gustavs Manteifels? 17. Kņaziene, pēdējā Balvu muižas īpašniece (iniciāli). 18. Kuras muižas teritorijā izveidojās Kokorevas p.? 21. Kura apriņķa Revolucionārajā tribunālā padomju varas "sarkanā" terora laikā no 1918.gada decembra beigām līdz 1919.gada maija sākumam tika sodīti Bolvu (Balvu) p. iedzīvotāji (Bolvu p. ietilpa šajā apriņķī)? 23. Kurā mēnesī 1938.gadā Jaunlatgali un apriņķi pārdēvēja par Abreni? 25. Ciems Rugāju p. 26. Tēlnieks, pieminekļa Latgales partizānu pulka kritušajiem karavīriem autors (iniciāli). 28. Plaužu ģints saldūdens zivs. 30. P., izveidots 1936.gadā, atdalot daļu no Kacēnu p. 33. Ciems Briežuciema p. 34. Antonīms vārdam "augšup".

Decembra mīklas (Pagasti - 31) atrisinājums

Horizontāli: 1. Rīgas. 8. Kauņa. 10. Virveliškās. 11. Šauļu. 12. Ludza. 13. Cel. 14. Ūja. 15. Sol. 19. Barkava. 20. Palanga. 24. Ātra. 26. Kraukļi. 29. Auru. 30. Grobiņa. 31. Vjada. 32. Diena. 33. Avenīte. 35. Fa (La). 36. Es. 38. R.M. (Roberts Mūks). 39. Saikava. 42. Paulāns (Andrejs). 44. A.I. (Alfrēds Ieviņš). 46. LKA (Latvijas Kultūras akadēmija). 48. Ķeču. 49. Skan. 50. Stūri. 51. Lojas. 52. Esti. 53. SOS. 54. Cēsu.

Vertikāli: 2. Gauru. 3. Viteiku. 4. Īve. 5. Eleja. 6. Uši. 7. Madonas. 9. Uldis (Dumpis). 16. A.V. (Aleksandrs Vanags). 17. D.A. (Dace Akmentiņa). 18. Ostrova. 19. Braslavas. 21. Atašienes. 22. Veravas. 23. Gulbene. 25. Lejasciems. 26. Kugra (Krišjānis). 27. Igate. 28. Bolderājas. 34. Griķu. 37. Lipna. 40. Atgūt. 41. Alnis. 42. Pauls (Kvelde). 43. Ustja. 45. Ičas. 47. Akās.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

*Sākums 8.lpp.

Saruna

Energoresursu cenas kāpušas tikai uz augšu

Pēdējā laikā daudz tiek runāts par energoefektivitātes pasākumiem. Vai arī tiem ir robežas?

-Protams, ir, bet par to neviens nerunā, jo ar to nevar pelnīt. Robežas parādās tur, kur cilvēks siltināšanas biznesa un līdzekļu trūkuma radītajā histērijā aizmirst, ka, lai pilnvērtīgi dzīvotu, tam ir nepieciešams skābeklis un kvalitatīvs ūdens. Parādījušies arvien biežāki gadījumi, kad cilvēki inficējas ar Legionellu (ar to inficējoties, ir zems izdzīvošanas procents). Lai tas nenotiktu, jāzina, ka nedrīkst ekonomēt un pazemināt karstā ūdens temperatūru zem 55 grādiem pēc Celsija. Tā ir tā robeža, kur energoefektivitātes pasākumam jābeidzas. Ēkas sasilina tā, ka nav, ko elpot, nedomā par ventilāciju un svaigu gaisu. Ja pieaudzis cilvēks ar vidusskolas vai augstskolas izglītību izvēlas dzīvot termosā, tā ir viņa darišana. Bet, piemēram, skolās un bērnu dārzos, kur atrodas daudz cilvēku, nepieciešama liela gaisa apmaiņa. Tā būs ar lielu temperatūras atšķirību, no ārpuses ienāktu -12 grādi pēc Celsija, bet izplūstu +19 grādi pēc Celsija. Tie ir lieli siltuma zudumi, kurus nepazemina sienu aplīmēšana ar vatēm un plastīda krāsām. Šo problēmu risina rekuperācija. Ja kāds stāsta, ka pēc skolas siltināšanas, kurā nedarbojas piespiedu ventilācijas un rekuperācijas iekārtas, ir liela energoefektivitāte, tas nozīmē, ka ekonomija notiek uz bērnu veselības rēķina. Par to, kā izpaužas skābekļa trūkums, var palasīt tīmekli - panika, apjukums, paātrināta sirdsdarbība un

elpošana, elpas trūkums un nogurums. Tāpat novērots, ka, veicot remontus, aiztaisa vai pārbūvē ventilācijas lūkas. Līdz ar to rodas pelējumu un sēņu vietas, kuras "uzlabo" veselību. Bet, protams, aptiekā nopērkamas zāles visiem gadījumiem. Ir jāsaprot, ka katra ēka projektēta un būvēta, aprēķinot un izbūvējot dabīgo vai piespiedu ventilāciju, atbilstoši ēkas nozīmei un būvniecībā izmantotajiem materiāliem. Vismaz agrāk tā noteikti bija. Cik bieži būtu jāvēdina telpa, lai nodrošinātu bērnu veselībai normālus apstākļus? Skābekļa radītājiem jābūt kā robežai energoefektivitātes pasākumiem.

Kādas varētu būt prognozes par enerģijas cenām nākotnē?

-Te jāatzīmē vairāki svarīgi aspekti. Ja dzirdam, ka tuvākajā apkārtnē tiek būvēta ražotne (katlumāja, granulu vai cita ražotne, kur izmantos šķeldu), tas nozīmē, ka siltumenerģijas cenas iedzīvotājiem pieaugs, jo būs lielāks pieprasījums pēc šķeldas. Jā, būs jaunas darbavietas, piemēram, 15 cilvēkiem, bet lielāki izdevumi par siltumu 1000 cilvēkiem, kuri pārsniegs šo 15 cilvēku algu. Katrs var paspēlēties ar skaitļiem. Interneta tīmeklī var atrast informāciju, ka drīzumā tiks uzbūvētas daudz jaunas katlumājas un ražotnes. Vēl viens aspekts – nekoptu apaugumu paliek arvien mazāk, lauksaimnieki uztur kārtībā savus īpašumus. Šķeldas piedāvājums samazinās. Nākamais aspekts ir "zaļā" kursa virzītāji, kuri vēlas mūs, grēciniekus, glābt un sagatavojuši vairākas regulas. 2.novembrī Latvijas

valdība akceptēja vienu no tām. Tā paredz, ka no 2023.gada 1. janvāra kurināt drīkstēs ar sertificētu šķeldu, ja nē, tad jāpērk CO2 kvotas. Tas nozīmē, ka būs jāuztur sertificēšanas biroji un papildus ierēdņu armija. Ja nē, tad jāpērk CO2 kvotas. Ar to saprotu, ka meža žagars tagad mums būs kaitīgs un, to dedzinot, būs savādāki dūmi nekā sertificētajam. Aptuveni 2025.gadā ES prasību un dažādu noteikumu izpildei dūmvados būs jāuzstāda ļoti dārgas un daudz elektroenerģiju un ķīmiju tērējošas iekārtas, lai noķertu no skursteņa izlidojošu konkrēta lieluma putekli un samazinātu tā apjomu. Vēl viens aspekts - pabalsti un kompensācijas. Daudziem domāšana apstājas, tiklīdz izdzird, ka valsts kaut ko kompensēs un pabalstīs. Pabalsti ir jūsu nākotnes nauda. Ja pabalstīs ar 50 eiro, tad jums vai kādam citam būs jāatdod desmitiem reižu vairāk. Izskatās, ka valsts pārvalde ir ieinteresēta lielajās cenās, jo iegūst vairāk nodokļus un aizdevējiem var prasīt lielāku kredīta summu, kuru var atkal dalīt un kādu pabalstīt. Tas ir burbulis, kuram būs jāplīst un kura sekas būs jāstrēbj. Protams, pabalstu nosacītā piedzišana lielākoties notiks caur enerģētikas sektoru. Katram valsts patriotam jāseko līdz valsts ārējam parādam – tas ir indikators būtiskām lietām un ne tikai enerģētikā. Šie ir tikai daži no daudzajiem punktiem, kas jau tagad skaidri norāda, ka energoresursu cenas ar dažām svārstībām, bet kopumā rāpsies tikai uz augšu.

Izsoles

Balvu novada pašvaldība pārdod atklātā mutiskā izsolē ar augšupejošu soli nekustamo īpašumu "Arumiņi", Vecumu pagastā, Balvu novadā, ar kadastra numuru 3892 004 0145, kas sastāv no vienas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 3892 004 0277, 2,86 ha platībā.

Izsoles sākumcena – EUR 6363 (seši tūkstoši trīs simti sešdesmit trīs eiro).

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv. Informācija par izsoli tiek publicēta oficiālajā izdevumā elektroniskā formātā – vietnē vestnesis.lv, Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv un Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns". Šajā pat laikā interesenti var veikt izsolāmā objekta apskati.

Izsoles pretendenti pieteikumu dalībai izsolē var iesniegt Balvu novada pašvaldībā ne vēlāk kā līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 Balvos, Bērzpils ielā 1A.

Visiem pretendentiem līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 jāiemaksā drošības nauda 10% apmērā no nosacītās sākuma cenas, t.i., EUR 636,30 (seši simti trīsdesmit seši eiro 30 centi) un reģistrācijas maksa EUR 5 (pieci eiro) Balvu novada pašvaldības, reģ. Nr. 90009115622, bankas kontā: AS "Citadele banka", konts: LV 05PARX0012592970001.

Izsole notiks Bērzpils ielā 1A, Balvos, 3.stāva sēžu zālē 2023.gada 3.februārī plkst. 10.00.

Balvu novada pašvaldība pārdod atklātā mutiskā izsolē ar augšupejošu soli nekustamo īpašumu "Silpurenes", Baltinavas pagastā, Balvu novadā, ar kadastra numuru 3844 003 0530, kas sastāv no vienas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 3844 003 0447, 1,27 ha platībā.

Izsoles sākumcena – EUR 3180 (trīs tūkstoši viens simts astoņdesmit eiro).

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv. Informācija par izsoli tiek publicēta oficiālajā izdevumā elektroniskā formātā – vietnē vestnesis.lv, Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv un Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns". Šajā pat laikā interesenti var veikt izsolāmā objekta apskati.

Izsoles pretendenti pieteikumu dalībai izsolē var iesniegt Balvu novada pašvaldībā ne vēlāk kā līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 Balvos, Bērzpils ielā 1A.

Visiem pretendentiem līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 jāiemaksā drošības nauda 10% apmērā no nosacītās sākuma cenas, t.i., EUR 318 (trīs simti astoņpadsmit eiro) un reģistrācijas maksa EUR 5 (pieci eiro) Balvu novada pašvaldības, reģ. Nr. 90009115622, bankas kontā: AS "Citadele banka", konts: LV 05PARX0012592970001.

Izsole notiks Bērzpils ielā 1A, Balvos, 3.stāva sēžu zālē 2023.gada 3.februārī plkst. 10.20.

Balvu novada pašvaldība pārdod atklātā mutiskā izsolē ar augšupejošu soli nekustamo īpašumu "Verpuļeva 410" Balvu pagastā, Balvu novadā, ar kadastra numuru 3846 005 0840, kas sastāv no vienas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 3846 005 0799, 0,0755 ha platībā.

Izsoles sākumcena - EUR 1083 (viens tūkstotis astoņdesmit trīs eiro).

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv. Informācija par izsoli tiek publicēta oficiālajā izdevumā elektroniskā formātā – vietnē vestnesis.lv, Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv un Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns". Šajā pat laikā interesenti var veikt izsolāmā objekta apskati.

Izsoles pretendenti pieteikumu dalībai izsolē var iesniegt Balvu novada pašvaldībā ne vēlāk kā līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 Balvos, Bērzpils ielā 1A.

Visiem pretendentiem līdz 2023.gada 1.februāram plkst. 16.00 jāiemaksā drošības nauda 10% apmērā no nosacītās sākuma cenas, t.i., EUR 108,30 (viens simts astoņi eiro 30 centi) un reģistrācijas maksa EUR 5 (pieci eiro) Balvu novada pašvaldības, reģ.Nr. 90009115622, bankas kontā: AS "Citadele banka", konts: LV 05PARX0012592970001.

Izsole notiks Bērzpils ielā 1A, Balvos, 3.stāva sēžu zālē 2023.gada 3.februārī plkst. 10.40.

Balvu novada pašvaldība izsludina atklātā mutiskā izsolē ar augšupejošu soli nomas tiesības uz nekustamā īpašuma **Partizānu ielā 66**, Balvos, Balvu novadā, zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 3801 003 0350 daļu 0,3415 ha platībā, ražošanas ceļa ēku ar kadastra apzīmējumu 3801 003 0350 013, 309,1 m² platībā un asfaltētu laukumu 656 m² platībā.

Nosacītā sākuma nomas maksa – EUR 262,35 (divi simti sešdesmit divi eiro 35 centi) mēnesī, bez pievienotās vērtības nodokļa.

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv. Informācija par izsoli tiek publicēta oficiālajā izdevumā elektroniskā formātā – vietnē vestnesis.lv, Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv un Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns". Šajā pat laikā interesenti var veikt nomas tiesību objekta apskati.

Izsoles pretendenti pieteikumu dalībai izsolē var iesniegt Balvu novada pašvaldībā ne vēlāk kā līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 Balvos, Bērzpils ielā 1A.

Visiem pretendentiem līdz 2023.gada 1.februāra plkst.16.00 jāiemaksā drošības nauda EUR 20 (divdesmit eiro) un reģistrācijas maksa EUR 30 (trīsdesmit eiro), Balvu novada pašvaldības, reģ.Nr. 90009115622, bankas kontā: AS "Citadele banka", konts: LV 05PARX0012592970001.

Izsole notiks Bērzpils ielā 1A, Balvos, 3.stāva sēžu zālē 2023.gada 3.februārī plkst. 11.00.

Balvu novada pašvaldība izsludina atklātā mutiskā atkārtotā izsolē ar augšupejošu soli apbūves nomas tiesības uz nekustamā īpašuma **Brīvības ielā 1K**, Balvos, Balvu novadā, zemes vienības daļu 0,4053 ha platībā (kadastra apzīmējums 3801 003 0557 8003).

Apbūves tiesību nosacītā sākuma nomas maksa – EUR 28,80 (divdesmit astoņi eiro 80 centi) mēnesī, bez pievienotās vērtības nodokļa.

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv. Informācija par izsoli tiek publicēta oficiālajā izdevumā elektroniskā formātā – vietnē vestnesis.lv, Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv un Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns". Šajā pat laikā interesenti var veikt apbūves nomas tiesību objekta apskati.

Izsoles pretendenti pieteikumu dalībai izsolē var iesniegt Balvu novada pašvaldībā ne vēlāk kā līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 Balvos, Bērzpils ielā 1A.

Visiem pretendentiem līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 jāiemaksā drošības nauda EUR 20 (divdesmit eiro) un reģistrācijas maksa EUR 30 (trīsdesmit eiro) Balvu novada pašvaldības, reģ. Nr. 90009115622, bankas kontā: AS "Citadele banka", konts: LV 05PARX0012592970001.

Izsole notiks Bērzpils ielā 1A, Balvos, 3.stāva sēžu zālē 2023.gada 3.februārī plkst. 11.20.

Balvu novada pašvaldība izsludina atklātā mutiskā atkārtotā izsolē ar augšupejošu soli apbūves nomas tiesības uz nekustamā īpašuma **Brīvības iela 1K**, Balvos, Balvu novadā, zemes vienības daļu 2,15 ha platībā (kadastra apzīmējums 3801 003 0557 8005).

Apbūves tiesību nosacītā sākuma nomas maksa – EUR 89,24 (astoņdesmit deviņi eiro 24 centi) mēnesī, bez pievienotās vērtības nodokļa.

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv. Informācija par izsoli tiek publicēta oficiālajā izdevumā elektroniskā formātā – vietnē vestnesis.lv, Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv un Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns". Šajā pat laikā interesenti var veikt apbūves nomas tiesību objekta apskati.

Izsoles pretendenti pieteikumu dalībai izsolē var iesniegt Balvu novada pašvaldībā ne vēlāk kā līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 Balvos, Bērzpils ielā 1A.

Visiem pretendentiem līdz 2023.gada 1.februāra plkst. 16.00 jāiemaksā drošības nauda EUR 20 (divdesmit eiro) un reģistrācijas maksa EUR 30 (trīsdesmit eiro) Balvu novada pašvaldības, reģ. Nr. 90009115622, bankas kontā: AS "Citadele banka", konts: LV 05PARX0012592970001.

Izsole notiks Bērzpils ielā 1A, Balvos, 3.stāva sēžu zālē 2023.gada 3.februārī plkst. 11.40.

Apsveikumi

Lai dienas gaišas krīt
kā zelta oļi,
Sudrabs balts lai visos
ceļos skan,

Lai kā viegla deļa raisās soļi,
Salda zemes dvaša apkārt tvan.

Mīļi sveicam **Tamāru Picpāni** 70 gadu jubilejā!
Stipru veselību, dzīvesprieku, izturību!

Vīrs, meita, māsa ar ģimeni

Lai katra diena ir reibinoša kā ceriņu smarža,
lai domas ir baltas kā ābeļu ziedi,
lai rūpes ir vieglas kā taureņu spārni,
lai darbi ir skanīgi kā putnu dziesmas,
lai idejas un plāni ir stalti kā kastaņu svecēs!

Mīļi jo mīļi sveicam **Silviju Gabranovu** jubilejā!
Valentīna, Maruta, Sandra un Ingūnas ģimenes

Piedāvā darbu

Piedāvā darbu **SMAGĀS KRAVAS MAŠĪNAS VADĪTĀJAM** ar CE kategoriju, **FORVARDERA** un **HARVESTERA OPERATORIEM** ar TR 3 vai F kategoriju.
Samaksa pēc vienošanās.
28600344.

Dažādi

Autoskola "DELTA 9V" 10.janvārī uzsāk apmācības vieglo auto vadītāju kursus. Var sākt mācīties jau no 17,5 gadu vecuma. Iepriekšēja pieteikšanās.
Tālr. 29208179.

Iznomā 7 ha lauksaimniecības zemi Tilžas pagastā. Tālr. 26193264.

Nokavēji?

Abonē tagad un

saņem

Vaduguni.

Abonēt var laikraksta redakcijā vai, zvanot pa tālr. 26161959.

Pateicības

Cilvēka mūžs izskan kā dziesma,
Noriet kā saule vakarā...

Izsakām vissirsnīgāko pateicību prāvestam Filipam, dziedātājiem Anastasijai un Valdim, apbedīšanas birojam "Ritums", Baltinavas pagasta pārvaldei, Baltinavas kafējnicas kolektīvam, radiem, kaimiņiem, audzinātājam un klasesbiedriem, draugiem un visiem labajiem cilvēkiem, kuri bija kopā ar manu ģimeni, atbalstīja un juta līdzī, pavadot mīļo māmiņu **Zentu Paramonovu** mūžības ceļā.

MEITAS ĢIMENE

Viss aizgājis, kas izdzīvots un bijis,
Nu dvēselīte debesīs sev jaunu līgzdu vij...

Sirsniģi pateicības vārdi priesterim Guntaram, priesterim Fēliksam par skaisto dievkalpojumu, Balvu novada domes priekšsēdētāja vietniecei Sandrai, Susāju pagasta pārvaldniekam Ilmāram, novada kultūras pārstāvei Rutai, muzeja vadītājam Harijam, psalmu dziedātājiem: Aldim, Anitai, Antoņinai, abām Annām, Dainai, Valentīnai, Irēnai. Paldies apbedītājiem, saimniecēm, visiem mīļajiem radiem, kaimiņiem, draugiem, kuri bija kopā ar mums šajā skumju brīdī, pavadot mīļo māmiņu, vecmāmiņu, vecvecmāmiņu **Annū Strupku** baltajā mūžības ceļā.

Īpašs paldies par emocionālo un fizisko atbalstu mātai un kaimiņiem Irēnai ar ģimeni, kā arī SIA "Smeldze", SIA "Anita AB", krustdēlam Andrim ar ģimeni un Intai. Lai Dievs jūs visus sargā!

TUVINIEKI

Pērk

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

SIA "RENEM" iepērk jaunlopus, liellopus, aitas, piena teliņus.
Augstas cenas. Visa veida apmaksā.
Informācija pa tālr. **29485520, 26447663.**

IEPĒRKAM liellopus!
80 liellopiem augstas cenas!
62903939
67-80-01

SIA "AIBI" iepērk liellopus, jaunlopus, jērus, zirgus.
Iepērkam arī bioloģiskos lopus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 20238990.

Pērk izcirstus mežus (3000 EUR/ha), cirsma, lauksaimniecības zemi.
Tālr. 28282021.

Pērk Dnepr MT reduktoru, kardanā pievadus un kārbu.
Tālr. 26121727.

Pērk garāžu Balvos.
Tālr. 29173185.

Pērk dzīvokli Balvos.
Tālr. 26404234.

Pērk kokmateriālus ceļa malā. Samaksa tūlītēja. Piedāvājam kokvedēja pakalpojumus.
Tālr. 26699291.

Pērk augošus kokus mežā (cirsma), paši zāģējam, izvedam. Samaksa tūlītēja. Tālr. 20219102.

Pērk meža, lauksaimniecības zemi.
Tālr. 29386009.

Pārdod

Pārdod lopbarībai: kartupeļus, burkānus, cukurbietes, graudus.
Tālr. 25442582.

Skaldīta malka.
Cena 50 EUR/berkubā.
Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod skaldītu malku.
Tālr. 29332209.

Pārdod sausu, skaldītu malku.
Tālr. 29166430.

Pārdod sivēnus.
Tālr. 26134471.

Līdzjūtības

Cilvēks kā mirdzoša zvaigzne
Debesu plašumos mīt.
Ne zināt mums stundu, ne brīdi,
Kad dziestoša lejup tā krīt.
Izsakām sirsnīgu līdzjūtību **Larisai Kočānei**, no **VĪRA** uz mūžu atvadoties.
Balvu veikal "top!" un "Skapis" kolektīvi

Mēs klusi paliekam šai krastā,
Vējš šalkos un mierinās mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņās būs.
Izsakām līdzjūtību **Larisai Kočānei, bērniem un tuviniekiem**, vīru, tēvu **RAIMONDU KOČĀNU** pavadot pēdējā gaitā.
Brīvības 89.mājas 2.ieejas kaimiņi

Ir sāpes, ko nevar dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu...
Nostājas blakus tev draugi un klusē,
Kaut vai tā, lai tev palīdzētu.
(O.Lisovska)
Mūsu visdziļākā līdzjūtība **Larisai, Tomam, Lainei un citiem tuviniekiem**, vīru, tēvu **RAIMONDU** mūžībā pavadot.
Ramonas un Zandas ģimenes

Tā aiziet mūsu mīļie,
Aiziet no ikdienas rūpēm,
Aiziet mierā, klusumā un jaunā dzīvē,
Tuviniekiem vien paliek dvēseles gaismā un atmiņās.
Skumju brīdī esam kopā ar **Antru Kikusti un viņas ģimeni**, pavadot **MĀMIŅU, VECMĀMIŅU, SIEVASMĀTI** mūžības ceļā.
Eglaines pamatskolas "Kāpēcīši", Kristīne, asistenti, vecāki

Teiksim ardievas māmuļai sirmai,
Kas soļiem tik gaišiem gāja,
Kas bērniem un mazbērniem klusi
Mijus vārdus kā dimantus krāja.
Kad kluso sāpi izrauda svecēs, mūsu visdziļākā līdzjūtība kolēģei **Antrai Kikustei ar ģimeni, pārējiem tuviniekiem, MĀMUĻU** smilšu kalnā pavadot.
Eglaines pamatskolas kolektīvs

Zeme sastingusi ziemas salā,
Naktī zvaigznes rāmi mirdz,
Aiziet dusēt kapu kalnā
Māmuliņas labā sirds.
Mūsu patiesa līdzjūtība un mīrinājuma vārdi **Aleksandram Filipovam**, pavadot mīļo **MĀMIŅU** dzimtās zemes smiltājā.
Balvu NMPD kolektīvs

Pierimst soļi, klusē domas,
Neskan mīļā māsas balss,
Tikai klusa sāpe sirdī
Ilgī vēl pēc tevis sauks.
Reiz pienāk diena, nelūgta un skarba, kad sirdī dziļi smeldz un sāp... Izsakām patiesu līdzjūtību **Rolandam Silauniekam, MĀSU** mūžības ceļā pavadot.
Daina, Lūcija, Valija, Skaidrīte, Vera, Geņa, Maruta

Ziemeli, pieklusti šobrīd mazliet,
Balts cilvēks uz baltu mūžību iet.
(V.Aizupe)
Sēru brīdī esam kopā ar **Rolandu, MĀSU** kapu kalniņā pavadot.
Balvu novada pašvaldības Tehniskā nodaļa un Imants

Sēru ziņa

2022.gada 30.decembri beidza
pukstēt mūsu mīļā vīra, tēva,
vectētiņa, vecvectētiņa
ANATOLIJA BULA sirds.

Izvadīšana notiks 2023.gada
5.janvārī plkst.12.00 no
Priedaines kapu kapličas.
ĢIMENE

Viens otram mēs tikai uz laiku.
Kā sniega pārslīņas matos,
Kā laipiņas pāri upēm.
Mēs iedoti tikai uz laiku...
(M.Laukmane)

Izsakām dziļu līdzjūtību **Rolandam Silauniekam un Rutai Konivālei**, māsu **ANNU BUCENIECI** baltajā mūžības ceļā pavadot. Lai mīlestība ļauj pārdzīvot lielo zaudējumu visiem tuviniekiem.
Nīkuliņi

Cik trausla ir dzīvības liesma,
To tikai vējš un liktenis zina...
Izsaku visdziļāko līdzjūtību **Rolandam Silauniekam un tuviniekiem**, māsam **ANNAI BUCENIECI** aizejot baltajā mūžības ceļā.
Vladimirs Timofejevs

Ar zvaigzņu kluso gaismu nākšu es
pie jums,
bez skaņas iešu jūsu tālos logos,
bez vārda iešu jūsu mīļos mūžos.
Jūs mani pašu, mīļie, neredzēsiet...
Kad rūgti smaržo egļu zari un pārtrūcis mīļās māsas **ANNAS** mūžs, patiesa līdzjūtība sāpju brīdī **Rolandam Silauniekam un tuviniekiem**.
Ivars, Modrīte

Tu saules ceļš un labā avots bijī,
Kam, rimstot tecēt, mūsu sirdis
paliek
Joprojām mīlestības vilnis balts.
(K.Apškrūma)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Francim un tuviniekiem, MĀMIŅU** mūžīgā mierā pavadot.
Kopāni, Jaudzemi, Trupovnieki, Zīta, Pužuļi, Dņeprovski

Pāri sirmām kapu priedēm
Pāršalc tavas dzīves stāsts;
Pāri darbam, sāpēm, ilgām
Baltu, vieglu smilšu klāsts.
(M.Svīre)
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **sievai, meitām ar ģimenēm, ANATOLIJU BULU** mūžības ceļā pavadot.
Morozu ģimene

Apsedz, Dieviņ, zvaigzņu sagšu,
Klāj mākoņu paladziņu,
Aplusuši mātes soļi,
Dzīves ceļu staigājot.
Izsakām līdzjūtību **LUCIJAS LOGINAS bērnu un mazbērnu ģimenēm**, viņu aizsaulē pavadot.
Pētera ģimene

Salūzt mūžs, iet projām cilvēks
balts,
Pēdās paliek mūža skaidrā gaisma.
(K.Apškrūma)
Pavadot aizsaules ceļos labestīgo **ANNU STRUPKU**, līdzjūtība visiem viņas tuviniekiem.
Aija, Pēteris, Jānis

Vaduguns
INDEKSS 3004
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X
Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstu atbild to autors.

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS **E.GABRANOVŠ** - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: **S.KARAVOIČIKA** - T. 26707934;
Z.LOGINA - T. 29203754; **I.ZINKOVSKA** - T. 28319682;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; **I.TUŠINSKA** - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORE **S.GUGĀNE**
GRĀMATVEDE **S.BĒRZIŅA** - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: **vaduguns@apollo.lv**
mājaslapa: **vaduguns.lv**

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns", R.KACĒNS
Iespiests SIA "Latgales Druka", Rēzeknē, Baznīcas 28
TIRĀŽA - 2310